ТҮНХЭНЭЙХИДЭЙ УДАА КАБАНСКЫН, ПРИБАЙКАЛЬСКА АЙМАГУУДАЙ КОЛХОЗУУД ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭЭ

...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ ...(8136) 1956 оной сентябриин 28, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Ургаса хуряалгын, таряа тушаалгын түрүүшүүлhээ жэшээ абажа, үдэр hүнигүй ажаллажа, хуряалгаяа эдэ үдэрнүүдтэ сүм дүүргэе!

☆ ☆

Уншагшадай бэшэгүүд

Коммунистическэ партиин ...этэ XX съездын шиид-...ринүүдээр зоригжон-... манай арад үдэрhөө үдэр ... ажахын ба культурна бай-...алтын алишье hалбарида ... ехэ амжалта туйлажа, ... hайхан Эхэ ороноо улам ... дэлгэр, хүсэн түгэлдэр ...охын түлөө оролдоно.

...үнөөшье, ажахын шухала ...анинуудай шиидхэхы ... ябажа байхада, манай ...озно таряашад город, тос-...удай ажалшадай туhалам-... гүрэн түрын удхашанар-... энэ ажалые богони болзор ..., hайн шанартайгаар дүүр-..., абаhан уялгаяа нэрэ-... түрэтэйгөөр дүүргэхын тү-... оролдоно. Хүдөөгэй ажал-...ай шэн зоригто, габьята ... ба баатаршалга тухайнь ...ай редакцида үдэр бүри ун-...шадай олон тоото бэшэгүүд ...жо байдаг.

Манай хүдөө бэшэгшэд ажал ...лмэри дээрээ шалгарhан ...үшүүлэй дүй дүршэл ту-..., тэдэнэй эсэшэ сусашагүй ... тухай уран хурсаар, олон-...ойлгосотойгоор бэшэжэ ре-...цида эльгээнэ. Мүнөө таряа ...алга дээрэ эршэтэ ажалаа ... суурхаhан түрүү комбай-...ууд, трактористнууд тухай, ... мэдээжэ болоhон эрхим ...шад, хонишод тухай олон ...гүүд орожо байдаг. Жэ-...нь, Ехэ-Кударын МТС-эй ...рта комбайнер Жарников, ...нгын аймагай суута hаали-... Амоголонова, Боргойн ...озой үнинэй хонишон Цы-...лов ба бусад түрүү хү-...дэй туйлаhан амжалтанууд, ...нэй дүй дүршэл тухай ма-... хүдөө бэшэгшэд hонирхол-...гоор бэшэнэ. Теэд бэшэхэ-... ёhотой! Хүн бүхэнэй, пред-...ияти, колхоз бүхэнэй амжал-... бидэнэр, советскэ хүнүүд ...ан урмашажа, омогорхохо ...оо омогорхонобди.

...үгөөр, манай редакциин ун-...шад түрүү hайн юумэнүүд ...ай бэшэхэ зуураа, мүн үдэр ...имнай ажабайдалда за-...даа тохёолдодог дутагдал-... тухай бэшэдэг байха юм. ...нь элдэб дутуу дунданууе ... эрид шууд усадхаха, ажал ...алдаа албан хойрогоор, ...ша хэрэгээр хандаха яба-...тай тэмсэхэ хэрэгтэ угаа ... туhатай юм. Мүнөө таряа, ...ь хуряалгын үедэ тохёол-...о байhан дутуу дунданууд ...аа манай селькорнууд бэ-.... Баргажанай аймагай за-... колхозууд амяарлан ху-...лгые тооногүй, тарилгые бо-...огүйгөөр удааруулжа бай-...hэн статья газетэдэ толи-...оhон байгаа. Энэ статьяда ...дэhэн баримтанууд булта ... байжа, тэрээгээр шухала ...жээнүүд абтаа. Иимэ ба-...танууд олон.

...эхэтэй хамта зарим партий-... советскэ, профсоюзна орга-...цинууд предприяти болон ... зургаануудай хүтэлбэри-...шэд уншагшадай бэшэгүүд-...хайша хэрэгээр хандадаг, ... заагдаhан баримтануу-... тоохогүй ябадал гаргадаг байна. Газетэдэ гараhанайнь hүүлээр дары хэмжээ абажа, тэрээнhээ тобшолол хэхын орондо, зарим хүтэлбэрилэгшэд тэрээниие «зүб» гэжэ мэдэрээд, hанаа амархан hуужа байдаг. Закаменай аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой центртэ байhан бани хэдэн жэлэй туршада ондоо хүнүүдээр ээлэгдэнхэй, байрын гэр болгогдонхой гэжэ манай газетэдэ толилогдоhон байгаа. Теэд тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд селькорой шүүмжэлээр дары хэмжээ абажа, колхознигуудые банитай болгохын орондо, мүнөөшье болотор «шэхэ дүлии, нюдэ балай», «намhаа саагуур, наранаа наагуур» гэдэгтэл hуужа байна.

Закаменай ба Сэлэнгын, мүн бусадшье зарим аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд газетын шүүмжэлэлээр тэрэ дарыдань хэмжээ абаха ябадалые тооногүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ушар юуб гэхэдэ, дээрэ дурсагдаhан аймагуудай партийно-советскэ органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд газетэдэ гараhан статьягай hүүлээр хэдэн hара үнгэрhэн хойно «тиимэ статьягаар иимэ хэмжээ абтаба» гэжэ миин лэ ёhын тэдыдэ мэдээсэдэг. Энэнь ёhотойл хойрог ябадалай хойшолон гэжэ сэхэ хэлэмээр бэшэ гү?

Уншагшадай зарим бэшэгүүд газетэдэ толилогдонгүйгөөр, хэмжээ абтахын тулада али нэгэн эмхи зургаануудта, предприятинуудта эльгээгдэдэг байна. Теэд тиимэ бэшэгүүдтэ эгээл анхаралтайгаар хандажа, тэндэ заагдаhан баримтануудые шалгаад, зохихо хэмжээ абахын орондо зарим хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ удаан саг соо иимэ бэшэгүүдые зузаан дансада дараад байдаг. Редакциин хэдэн дахин hануулhанай hүүлдэ харюу үгтэдэг, селькорой бэшэгээр хэмжээ абтадаг байха юм. Иимэ байдал илангаяа «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө үзэгдэнэ. Модошодой байра байдал тухай, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдэй муугаар хангагдажа байhан тухай хэдэн бэшэгүүд редакцида ороhон юм. Теэд комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, зарим леспромхозуудай директорнүүд энээн тушаа анхаралаа табинагүй.

Уншагшадай бэшэгүүдээр нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд, предприятинуудай болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дары хэмжээ абажа, тэдэнэй дурадхал hанамжануудые дэмжэхэ уялгатай. Манай уншагшад өөhэдынгөө хубиин талые хаража бэшэнэ бэшэ, харин хайшан гээд лэ ажал хүдэлмэреэ урагшатай hайнаар ябуулхаб, байhан дутагдалнуудаа саг дарынь зайсуулхаб гэhэн hанал бодолтойгоор бэшэнэ ха юм. Тиимын тула тэдэнэй бэшэгүүдтэ тон анхаралтайгаар хандаха, үүсхэл оролдолгыень дэмжэхэ нангин уялгатайбди.

...-эй Прибайкальска айкомдо, аймгүйсэдкомдо

...рибайкальска аймагай колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэг-... болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, партийна болон советскэ хү-...рилэгшэдэй, мүн аймагай бүхы ажалшадай таряа тушаалгын түсэ-... дүүргэхэ талаар амжалтатайгаар хүдэлмэрилhыень КПСС-эй Обком ... республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглээд, саашадаа аймагай ...ад гүрэндэ түсэбhөө гадуур таряа худалдалгада хабаадаха бээз ...найдана.

КПСС-эй ОБКОМ БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

КПСС-эй Кабанска айкомдо, аймгүйсэдкомдо

...аряа тушааха түсэбые дүүргэхэ талаар Кабанскын аймагай колхоз-...дай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй болон хүдөө ажахын мэргэ-...эй, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн аймагай ...ажалшадай амжалтатайгаар хүдэлмэрилhыень КПСС-эй Обком, ...ликын Министрнүүдэй Совет тэмдэглээд, аймагай ажалшад гүрэн-...эйhөө гадуур таряа худалдахын түлөө, натуратүлбэреэр, ссуда ...аар бүримүhэн тоосохын тула мүрысөө ургэнөөр дэлгэрүүлхэ ...гэжэ найдана.

КПСС-эй ОБКОМ БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

Юушье хэдэггүй бригадир

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бүрдэнэй комплексно бригада, Кяхтын МТС-эй табадахи тракторна бригадын механизаторнууд ургууhан таряагаа аяар хори гаран үдэрэй туршада хуряажа байна. Энэ үе соо механизаторнууд, колхознигууд, туhалхаяа ерэhэн студентнэр нилээд ехэ ургаса хуряахаар байhан юм.

Гэбэшье, эндэ таряа хуряалга ехээр унжагайруулагдана. Самоходно комбайнай комбайнер нүхэр Жильцов хуряалгын эхилhэнhээ хойшо арай гэжэ 43 гектар хуряагаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэ агрегат хүдэлмэриингөө ехэнхи сагые миин байжа үнгэргэнэ. Энэ залуу комбайнерта МТС-эй механигууд зохихо туhаламжа үзүүлдэггүйнь гайхалтай.

Нүхэр Разуваевай виндроуэр баhал муугаар хүдэлнэ. Тус машинист шэнэ машинатайшье hаа, оройдоол 120 гектар ургаса хуряагаа. Бүрдэнэй бригадада нүхэр Разуваевай хадаhан 25 гектарай таряан мүнөө хүрэтэр суглуулжа сохигдоогүй хэбтэнэ. Үлэгшэ 230—250 гектар шэниисэ болон намарай хара тарянанай ургасые амяарлан хуряахын тулада ойрын 10—12 үдэрэй туршада нүхэр Разуваев үдэр бүри 20—25 гектар хадаха ёhотой. Иимэ даалгабариие дүүргэхэ арга боломжо эндэ хүсэд бии. Юуб гэхэдэ, аймаг дотор лафетнэ жаткануудай түрүү машинистнууд үдэртөө 20—25 га хадана ха юм. Тиигээдшье өөрөө нүхэр Разуваев машиныгаа hайнаар хүдэлhэн үдэр 10—12 гектар хададаг байна.

Таряанайнгаа ехэнхи талмайн хуряагдаагүй айража байхыень хаража байгаад, бригадир, нүхэр Чимбеев энэ гэхэ юумэ хэнэгүй. Хэлэhээрынь бодоходо, Чимбеев хэхээр бүхы юумэ хэhэн хэбэртэй. Гэхэтэй хамта, бригадир Чимбеев таряа хуряалгада хүдэлжэ байhан хүнүүдэй ажалые зүбөөр эмхидхэхын түлөө оролдоногүй. Жэшээ болгон сентябриин 23-най үдэр абажа үзэе. hүниндөө, мүн үглөөгүүр ороhон бороон үглөөнэй 11 час багта болибо. Бороогой болихотой сасуу таряанай хататар хүн зониие ондоо хүдэлмэридэ, жэшээлхэдэ зелёнко сабшалгада, турнепс хуряалгада хүдэлгэхэдэ болохо байгаа бшуу. Теэд бригадирай юушье хээгүй дээрэhээ олохон хүн энэ үдэр миин байгаа.

Бригадын ток дээрэ хэхэ юумэн угаа ехэ. Гэтэр, эндэ хүдэлдэг студентнүүдэй ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй. «ВИСХОМ» сушилкада, мүн таряа хиидхэлгэдэ хүдэлдэг студентнэрэй ажалай бүтээсэ тон бага. Теэд бригадир нүхэр Чимбеев, тогые даагша нүхэр Раднатаров таряа хатааха хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэнэгүй. Урда үдэрын комбайнhаа ороhон хоёр обоо таряан үдэрэй 3 час болотор тараагдаагүй хэбтэбэ. Шииг нойто ехэтэй энэ таряан зарим газартаа халажа, бурьтажа байна. Иимэ ушар тохёолдуулхагүйн тулада тэрэ таряае зернопультаар хиидхэхэ ёhотой аад, нүхэр Раднатаров hалхин шанга байна гээд зернопульт хүдэлгэбэгүй. Тэрэ үдэр эндэ бригадир Чимбеев хэды дахин ерэhэншье hаа халажа захалhан таряа обёороогүй.

Таряа хуряалгада хүдэлдэг хүдэлмэришэдтэ hайн эдеэ хоол, байра байдал бэлэдхэхэ тухай ямаршье хэмжээ нүхэр Чимбеевэй абадаггүй тухайнь нэгэ иимэ ушар гэршэлнэ. Механизаторнуудай эдеэ хоол бэлэдхэдэг тогоошон үбдөөд, гэртээ ябашаhан байгаа. Зелёнко сабшажа ябаhан механизаторнуудай үдын эдеэлгэндэ ерэхэдэнь аягашье халуун сай байбагүй. Иигэжэ тэдэнэр халуун эдеэ хүлеэhээр үдэшэ болотор hууhан байна.

hүүлэй үедэ хүйтэржэ байна. Хуряалгашадай байха гэрнүүдэй зариманиинь пеэшэнгүй, зариманиинь щэлгүй сонхотой. Жэшээлхэдэ, басагадай байдаг гэрэй хананууд забhартай аад, hалхи борооной болоходо ехээр дуhаална.

Иимэ байдал саашадаа яашье тэсэхын аргагүй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени бригадирнуудай харюусалгые дээшэлүүлжэ, таряа хуряалгые зүбөөр эмхидхэхыень тэдээнhээ эрихэ ёhотой.

А. Антонов.

Шадабаритай бэрхэ машинист

Хахад hарын саада тээ Ториин аймагай «Коммунизм» колхозой сабшалан дээрэ трактор машинануудай түршэгэнөөн, сенокосилкануудай таршаганаан таhалгаряагүй соностожо байдаг hэн. Тээсгэндээ эндэ наратай сэлмэг үдэрнүүд болоо. Намарай тиимэ нэгэ үдэр үбhэшэдэй отогто Масход Гемодеевтэй уулзаа hэмди. Тэрэ машинистмнай сайлhанайнгаа hүүлээр косилкын хажуурые хурсадаад, моридоо хүллэжэ байба.

—hүүлэй арбан хоног соо хэды гектар сабшабат?

— Мүнөөдэр табидахи гектаараа захалхамни,—гэжэ Масход харюусаба.

—Нүхэрнай үбhэшье гээшые унагаагаа даа. Бүхы звенюгоороо хуряажа хүшхэрнэгүйбди,—гэжэ эндэ байhан колхозник Карп Абрамович Сергеев тодожо абаад нэмээгээ hэн. —Үдэртөө нэгэ халаанай морёор таба—зургаан гектар унагаадаг юм.

Уданшьегүй. дүтэхэн байhан сабшалан дээрэ сенокосилкын таршаганаха абяан үглөөнэй тунгалаг агаарые хаха зүhэн соностожо захалаа бэлэй.

Эртын шүүдэртэ сенокосилка ябуулха аргагүй гэжэ урдань эндэ тоолодог байгаа. Теэд Масход мүнөө жэлдэ сенокосилкаяа hайнаар заhажа, хажуураа эрилээд, үглөөнэй шүүдэртэйдэшье, бага зэргээр ороhон бороодошье hаатангүй сабшадаг байгаа. Үдэртөө хоёр дахин—үглөөгүүр, үдэр эдеэлхэдээ — шэнээр хурсадагдаhан хажуур косилкадаа табидаг байба.

Үдэшэ оройхон болоhон хойно нүхэр Гемодеевэй сабшаhан газарые хэмжэжэ үзэхэдэ, 6 гектар болоод байгаа hэн.

Үбhэ сабшалтын дүүрэмсээр Масход Гемодеев нүхэдтээ хамта hая болотор сабшалан дээрэ элдэб хүдэлмэри хэдэг байба. Үбhэ тармалта ба сомолгодо, hургаат отололго, hуринуудые хоройлолгодо ябаха зуураа, түрүү машинист үдэрэйнгөө даалбариие мүн лэ үлүүлэн дүүргэжэ, бусадта жэшээ харуулан ажаллана.

С. Табдаев.

Комсомолец Дмитрий Михайлов «С-6» комбайнда түрүүшынгээ жэл хүдэлнэ. Тэрэ Яруунын мяха-hүнэй совхоздо хүдэлхэ үедөө 400 гектар ороohото культурануудые хуряаха, 4000 центнер таряа сохихо уялга абаhан байгаа. Энээнээ дүүргэхэ зорилгоор хура бороотой үдэрнүүдтэ шииг нойтотой таряа сохихын тулада комбайнаа сана дээрэ тодхожо, ямаршье сагта хуряана. Мүнөө нүхэр Михайлов 140 гаран гектар таряа хуряаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Михайловай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай звеногойхидтой совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ Л. Минеев хөөрэлдэжэ байна.

М. Яковлевай фото.

Республикын МТС-үүдтэ ургаса хуряалгын ябаса тухай 1956 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Ороohото культурануудые хуряалга	Овощь хуряалга	Хартаабха малталга	МТС-үүд	Ороohото культурануудые хуряалга	Овощь хуряалга	Хартаабха малталга
Ехэ-Куналейн	100,0	36,8	78,9	Сүхын	64,2	50,0	39,1
Саянтын	89,2	34,3	38,5	Курбын	64,1	48,6	68,9
Эгэтын	88,6	13,0	98,4	Закаменай	62,6	29,4	81,3
Ново-Брянска	85,1	46,6	80,5	Темлюйскэ	61,9	34,7	62,6
Сэлэнгын	82,9	37,9	48,9	Хамнигадайн	60,6	31,5	70,7
Иволгын	81,5	51,9	76,4	Нарhатын	60,3	91,6	94,1
Бага-Куналейн	80,6	50,0	67,7	Охин-Булагай	56,5	39,3	81,8
Үдын	77,4	46,1	100,0	Гашейн	56,2	40,0	59,6
Түнхэнэй	72,7	46,5	67,9	Суулгын	55,2	37,0	67,5
Кабанскын	72,2	46,2	51,4	Бургалтайн	55,1	52,1	81,6
Жэрэмэй	72,0	65,0	84,8	Ториин	51,7	68,2	78,4
Итанцын	71,3	44,0	86,8	Кяхтын	49,7	73,5	76,5
Хориин	70,8	56,4	84,5	Погранична	47,0	50,0	82,0
Селендумын	69,1	100,0	68,7	Чесанын	45,7	26,9	70,5
Хэрэнэй	67,7	59,2	74,6	Хэжэнгын	44,7	37,9	83,3
Бичурын	66,3	49,2	77,4	Хонхолойн	42,6	34,1	61,7
Тарбагатайн	66,0	45,4	89,0	Баргажанай	39,4	50,0	59,5
Ехэ-Кударын	65,6	84,7	56,0	Үшөөтэйн	36,3	66,6	86,5
Хүнтэйн	65,2	41,0	71,4	Сагаан-Усанай	27,5	66,6	88,4

Таряа тушаалга удааруулагдана

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Мүнөө жэлэй эрхэ байдалда Бичурын аймагай колхозуудта мүншье баргтай ургаса абтажа байна. Гэбэшье, эндэхид түрэндэ таряа тушаалгаяа хэзээ хэзээнэйхиhээ муугаар ябуулна. Илангаяа Чапаевай, XIX партсъездын нэрэмжэтэ, «Защита мира», «Ленинский путь» колхозуудай тогуудтань суглаhан таряан удаан хэбтэнэ. XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 5580 центнер таряа тушааха түсэбтэй аад, сентябриин 20 болотор арайхан гэжэ 1787 центнер тушаагаа. Колхоз үдэр бүри 200 центнерhээ бага бэшэ таряа гүрэндэ тушааха аргатай: 7 автомашина таряа тушаалгада ябана. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд түрүүлэгшэ нүхэр П. Афанасьев түрүүтэй городhоо эльгээгдэhэн автомашинануудhаа арсаhан байха юм. Гадна, ажалай тон муугаар эмхидхэгдэhэн ба үдэр hүнигүй хүдэлдэггүй дээрэhээ эндэ хүдэлхээ ерэhэн городойхидой, мүн hургуулиин hурагшадай ажалай бүтээсэ бирагүй. Сүүдхын алишье сагта таряа хиидхэхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байhаар. Энээнэй гол шалтагаан хадаа. тогууд, сушилканууд хүсэд бэлэдхэгдээгүй, олонхинь цементлэгдээгүй, хушалтагүй байна. Эндэ амяарлан хуряалгые бирагүй багаханаар хэрэглэhэнhээ боложо, комбайнhаа ороhон шииг нойто ехэтэй таряан ток, сушилканууд дээрэ удаан хатаагдана.

Тэрэшэлэн Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз нэгэшье центнер таряа тушаагаадүй.

Эндэхи зарим колхозууд гүрэндэ тушаахаар тарятай аад, юушьеб хүлеэhэн янзатай байна. Бодоод үзэхэдэ, иимэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд колхознигуудайнгаа ажалта үдэртэ хубаагаад, үрэhэ хүрэнгэ хаагаад, үлэhэн таряа гүрэндэ тушааха hанаатай гээшэ ха. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө хахадлаад, болюулжархёо. Сентябриин 18, 19, 20-ной үдэрнүүдтэ пүүдшье таряа тушаагаагүй hэн. Теэд тогуудтань бэлэн болоhон таряан яhала ехэ байна. Энээн тушаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр З. Я. Протасоватай хөөрэлдэхэдэ, иигэжэ харюусаба:

— Шэниисэ тушааха түсэбөө колхознай дүүргээд, ондоо ороohото культура оройдоо үгылди, юугээ тушаахабибди.

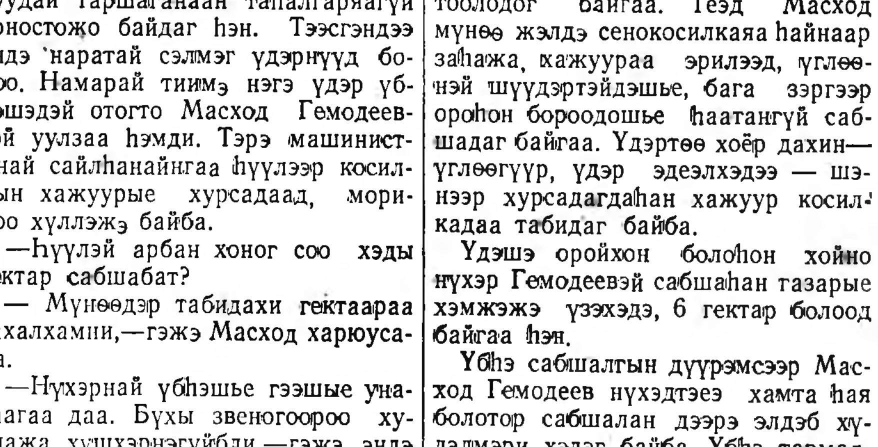
Үнэн дээрээ энэ колхоздо бэлэн таряанhаа ехэ юумэ байхагүй.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө Бичурын аймагай колхозуудай 38 процент дүүргээд байhанай шалтагааниие эдэ жэшээ баримтанууд элишэлэн харуулна.

КПСС-эй Бичурын айком, аймгүйсэдком таряа тушаалгые эрид түргэдхэхын тулада энэ хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилхыень, тэрээндэ анхаралаа ехээр хандуулхыень колхозуудай правленинүүдhээ, парторганизацинуудhаа шангаар эрихэ уялгатай.

Д. Чимитов

ХАРТААБХЫН ҮНДЭР УРГАСА

Город шадарай колхозуудай нэгэн болохо Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз хартаабха тариха талмайгаа 2 дахин шахуу үргэдхэжэ 55 гектар болгоhон байна.

—Хартаабхын ба овощиин ургаса элбэг ехээр ургуулхын тула ганса тарилгынгаа талмай үргэдхэхэ бэшэ, харин тэрэниие хаhа болзор соонь тариха, hайнаар харууhалха шухала гэжэ,—Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай 1-дэхи бригадын бригадир С. К. Киселев хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ хабар колхозой правлени таряанажалай бригадануудай хүдэлмэриин түсэб табиха зуураа, нүхэр Киселевой бригадада 18 гектарта хартаабха тариха даалгабари үгэhэн юм.

Жэлhээ жэлдэ үндэр баян ургаса ургуулжа, суурхаhан колхозник, Социалистическэ Ажалай Герой С. К. Киселев даалгабарита участок дээрэhээн баян ургаса абахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Үшөө эртэ хабар байхада тэрэ участок дээрээ hайрамай уhа тогтооhон, нютагай үтэгжүүлгэ гаргажа тарааhан юм. Теэд май hарын hүүл багаар газараа хоёрдохёо уhалаад, элдүүрилhэнэйнгээ удаа тарилгаяа хэhэн байгаа.

Зунай үедэ хэдэн удаа ряд хоорондын элдүүрилгэ хэhэн, буртаг ногооень түүhэн байха юм. Нүхэр Киселевой бригадын гэшүүд тарилгынгаа хойноhоо иигэжэ харууhалга эмхидхэhэнэй ашаар, хэды ган жэл болоошье hаань үндэр ургаса хуряажа байна. Бүхыдөө 18 гектар дээрэhээ дунда жэшээтээр гектар бүриин 120 центнер, зарим hайн газарhаань — 170 центнер хүрэтэр хартаабха хуряана.

Бригадын ургуулhан баян ургасые хаhа саг соонь хуряажа абаха хэрэгтэ колхозник бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсана. hаалишад, мал адуулагшад, гахайшад, конторын хүдэлмэрилэгшэд ба бусад ажалайнгаа хажуугаар сүлөөтэй сагтаа хартаабха малталсана. Мүн тэндэхи Ново-Брянскын долоон жэлэй hургуулиин hурагшад энэ хэрэгтэ ехэ туhаламжа үзүүлнэд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Колхозой мал харууhалагша М. М. Муркин хартаабха малтажа байна. 2. Колхозой киномеханик Ю. Г. Якушев хартаабха обоолжо байна.

Е. Ринчинова.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Зориг бадаруулагша ехэ хүсэн

Үбэлжэлгын үедэ малаа һайн шанартай тэжээлээр гүйсэд хангажа, тобир тарганаар ондо оруулжа шадаа һаа түхэреэн жэл соо һү, тоһо, мяха гэхэ мэтэ, адуу малай ашаг шэмэ ехээр абтадаг байхань лабтай. Тиимэһээ манай колхозой правлени, парторганизаци энэ шухала асуудалда ехэхэн анхарал хандуулдаг.

Сабшалан, таряалангаа һайжаруулжа, үбһэ, солоомо ехээр бэлдэхын тула манай колхоз халуун намарһаа хойшо оролдожо эхилдэг. Жэшээнь, үнгэрэгшэ намар парторганизаци правлени хоёрнай сабшалангаа үтэгжүүлхэ, уһалха тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, үтэг шэбхэ гаргаха, сабшалан уһалха тусхай даалгабари бригадануудта, фермэнүүдтэ үгэһэн байгаа. Тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо шанга хиналта табигдажа, үбэлдөө колхозой бүхы хашаа хорёоной, хуушан буусануудай шэбхэ шабааһан сабшалан дээрэ гаргагдаһан, 800 га сабшалангай талмай уһалагдаһан, мүн 400 гектарта мүлыһэн тогтоогдоһон юм. Колхозой луговодууд — Митрофан Николаевич Поломошнов, Иннокентий Андреевич Васильев, Никита Сидорович Гусляков ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандажа, хабар саһа мүльһэнэй хайлахаһаа хойшо, үбһэндэ орохо болотор сабшалантаа хоёр—гурба дахин уһалһан байха юм.

Үбһэндэ орохоһоо нилээд урид хуряалтада бэлэдхэл тухайда партбюрогой, правлениин заседанинууд дээрэ, мүн партийна нээмэл суглаан дээрэ үргэнөөр хэлсэһэн байгаабди. Теэд энэ талаар олохон дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие сат дары зайсуулха хэмжээ абахаар харюусалгата хүнүүд томилогдоһон, тодорхой болзор таргагдаһан юм.

Партийна суглаанай үндэһөөр бригаданууд, фермэнүүдээр колхознигуудай суглаан хэгдэжэ, партбюрогой гэшүүд, агитаторнууд Я. Е. Ерофеев, Т. А. Венидиктов, В. В. Шамкалович, А. Ф. Бельский, Г. А. Ефимов болон бусад тэжээл бэлэдхэхэ зорилгонууд тухайда улад зондоо тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн, мүрысөө эмхидхэһэн байгаа. Тэжээл бэлэдхэгшэдэй урма хэшээлые ехэ болгохын тула, хуряаһан үбһэнэйнь 7 процентые ажалта үдэртэ хубаахаар тогтоогдоһон юм.

Мүнөө жэлдэ мэдээжэ шалтагаан дээрэһээ үбһэндөө оройтожо оробошье, бэлэдхэл һайнтайгаар эхилһэнэй ашаар тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри манай колхоздо эмхитэйгээр үнгэржэ байна.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэжэ, ойлгуулалмжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана. Тиигэжэ бүхы колхознигууд, бригада, фермэнүүд хоорондоо мүрысэдэг юм. Гар хажууршад Д. Бельский, И. Васильев, Ф. Смолина, Г. Ерофеев болон бусад тон һайнаар ажаллан, үндэр бүтээсэ үдэр бүхэндэ туйлана. Морин косилкада хүдэлдэг нүхэр Гусляков 104 га сабшалангай үбһэ сабшажа, мүрысөөндэ түрүүлээ. Тэрэшэлэн нүхэр Белозеров үдэр бүриингөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэдэг байна. Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо таряанажалай нэгэдэхи бригада (бригадирынь нүхэр Н. А. Потапов) мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээд, правлениин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг алдангүй барижа байнхай. Партиин гэшүүн нүхэр А. Бельскиин хүтэлдэг гурбадахи бригада хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Колхозмнай мүнөө 7 мянга гаран центнер үбһэ хуряажа сомоод, 800 шахуу тонно силос дараад байна. Гектар бүхэнһөө 8—10 центнер үбһэн хуряагдана.

Агитаторнууд нүхэд Г. Ефимов, К. Челкочков гэгшэдэй ойлгуулалмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, мүрысөө шадамараар эмхидхэһэнэйнь ашаар, малшад тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, МТФ-гэй 3-дахи гүүртынхид мүрысөөндэ түрүүлэнхэй ябана.

Дунда һургуулиин багша В. Б. Тармаевай хүтэлбэри доро хүдэлһэн һурагшад манда мүн лэ ехэхэн туһа хүргэһыень тэмдэглэхэ шухала.

Манай колхоз тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ намар орой болотор үргэлжэлүүлхэ уряатайгаар аймагай бүхы колхозуудта хандаад, мүнөө темпэе зааханшье һулаpуулаагүй, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһөөр. Колхознигуудай урма хэшээл дээшэлүүлхын тула, бэлэдхэһэн тэжээлэйнь 30 процентые тэдэндэ үгэхөөр тогтоогдонхой.

Н. Ревенский, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдһөө лекцинүүдые хүлеэнэбди

Мүнөө хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтэнь үдэрһөө үдэр бүри ургажа байна. Тэдэнэр һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнаха, уласхоорондын ба орон соохи байдалтай танилсахые хүсэнэ.

Теэд зарим хүдөө нютагуудта һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь, манай Уланай сомондо нэгэ лекторскэ нэгэдэл бии юм. Эндэхи лекторнууд олондо ойлгосотой удха түгэлдэр лекцинүүдые үсөөн уншана.

Хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэридэ партиин айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

Мүн аймагай партийна, советскэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад зоной урда лекци, элидхэлнүүдые тон үсөөн уншадаг байна. Энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо партиин айкомой бюрогой гэшүүд Б. Дымбренов, Н. Очиров, партийна гэгээрэлэй кабинедые даагша Х. Санжиев гэгшэд оройдохоноол нэтэ нэгэл лекци уншаа. Тиихэдэ партиин айкомой бюрогой бусад гэшүүдынь, жэшээнь, секретарьнууд, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нэгэшье лекци, элидхэлнүүдые энэ турша соо уншаагүй байна. Тэдэнэр манай сомоной колхозуудаар ябахадаа гансал ажахын асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ оролдохоһоо бэшэ, хүдөөгэй арад зоной урда һонирхолтой лекци, элидхэлнүүдые уншадаггүй занщалтай.

С. Цыренов,
Баргажанай аймагай Уланай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

ПРЕДПРИЯТИ БҮХЭНИИЕ ҮБЭЛДЭ ЭРХИМ ҺАЙНААР БЭЛДЭХЭ

☆

Шухала хэмжээ абтана

Хэнэйшье мэдэхээр, үбэлэй хүйтэн ямаршье ажалда бэрхэшээл тохёолдуулдаг гээшэ. Тиимэһээ манай Мысовая станциин коллектив түмэр замаа үбэлдэ һайнаар бэлэдхэхын тулада ехэхэн оролдолго гаргадаг байна. Байгал шадар саһанай тон ехээрородог байһан тула үбэлдөө түмэрзамшаднай ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг юм.

Мүнөө үбэлэй хүйтэнэй ойртоһон дээрэһээ участогууд дээрээ харюусалгатай хүдэлмэришэдые шэлэн табижа байнабди. Энэ жэлдэ замай ажахын хүдэлмэриие урдынхиһаа һураггүй һайжаруулха зорилготойбди. Тиин хэлхеэ холбоошодтой мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ тусхай һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Байгша оной июль һараһаа стрелочнигуудэй тоо 50 процентээр хороогдоо. Ушар иимэһээ стрелочнигүүдэй хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар табиха хэмжээн абтажа байна. Үбэлдөө һалхи шуурганай болоходо түхэреэн сүүдхэ соо түмэр замые саһанһаа сэбэрлэхэ гэжэ хараалагдана. Энэ хүдэлмэридэ стрелочнигууд, сигналистнууд хабаадалсаха байна. Саһа сэбэрлэлгэдэ хэрэгтэй болохо зэр зэмсэгүүд (хүрзэ, хамуур, кайла) гэхэ мэтэ гүйсэд бэлэдхэгдэнхэй.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор сентябриин 25 болотор станциингаа гэр байрануудые дулаалжа, хүсэд хүрэхэ түлишыень бэлдэжэ дүүргээбди. Эдэ үдэрнүүдтэ саһа сэбэрлэдэг машинануудынай заһабарилагдажа байна. Станциин хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түргэдхэхын түлөө тэмсэнэ. Дежурнанууд Божапов, Солуянов гэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилнэ. Хүдэлмэришэд Братин, Федосеева болон бусад даалгагдаһан ажалаа шанар һайнтайгаар дүүргэжэ байна.

В. Полухин, станциин начальник.

☆ ☆

Хэзээ дүүрэхэ ажал бэ?

Үбэлэй шэрүүн хүйтэнэй ерэтэр багахан саг үлэбэ. Промышленна предприятинуудые үбэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ угаа шухала хэрэг мүн.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улан-Удын паровозо-вагонно заводой цехүүдтэ үбэлдэ бэлэдхэлгээр бага бэшэ ажал хэгдэнэ. Заводой дирекциин гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор цехүүдтэ тусхай бригаданууд эмхидхэгдэһэн юм. Тэдэ бригаданууд сонхо шэллэхэ, үүдэнүүдые заһаха гэхэ мэтэ ажал бүтээхэ уялгатай.

Заводой котельнэ, шэрэм шудхалгын, мүн бусадшье цехүүдтэ эмхидхэгдэһэн бригадануудай муу бэшээр ажаллаһанай ашаар үбэлдэ бэлэдхэхэ ажал эдэ цехүүдтэ гол түлэб дүүргэгдээ. Эдэ цехүүдэй үүдэ, электротүхеэрэлгэнүүд, канализаци, дулаасуулдаг аппарадууд бүлтэ заһагдаа, сонхонуудынь шэллэгдээ. Гэхэ зуура, үшөөл олохон цехүүд үбэлдэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна. Паровозо-колесно, кузнечнэ, булад шудхалгын, мүн бусад цехүүдтэ эмхидхэгдэһэн бригадануудай муугаар ажаллаһан дээрэһээ заһабаринь үшөө дүүрээдүй байһаар.

Заводой цехүүдэй үбэлдэ бэлэдхэхэдэнь барилгын-заһабарилгын цех ехэ ажал хэхэ уялгатай юм. Энэ цехын хүдэлмэришэд заһабарилгынгаа ехэнхи ажалые зунай сагта бүтээхэ аргатай байбашье, тэрэ аргаяа хэрэглэжэ шадаагүй.

Модо дархалалгын, паровозо-колесно цехүүдэй оройе хушаха, кузнечнэ, арматурна цехүүдтэ үүдэ дархалха гэхэ мэтэ ехэ ажал хэхэ уялгатай юм. Хюреэдэгдэһэн модые хабар, зунай үедэ асаржа шадаагүй дээрэһээ барилгын-заһабарилгын цехынхид мүнөө хюреэдэмэл модоор ехээр дуталдана. Модоной заводһоо һаяхан асарагдаһан нойтон модоор үүдэ, рамануудые хэхын аргагүй байна.

Хүйтэнэй ерэтэр заводой зарим цехүүдэй оройе хушаха хэрэгтэй. Гэхэ зуура цехүүдэй оройе хушаха тусхай материалнууд мүнөөшье заводто үгы байһаар.

Барилгын-заһабарилгын цехын начальник нүхэр Выговский энээн тухайда иигэжэ хөөрэнэ:

— Цехүүдэй оройе хушаха материал аяар Москвагай саанаһаа асарагдаха ёһотой юм. Теэд тэрэ материалай хэзээшье асарагдахань мэдэгдэнэгүй.

Барилгын управлени (начальнигынь нүхэр Шевченко) паровозохабсаралгын цехын оройе шэллэхэ ёһотой байбашье, энэ ажалаа ехэ удаанаар бүтээнэ. Тэрээнһээнь боложо хүдэлмэришэд мүнөө задагай цех соо ажаллаха баатай болоно. Үбэлэй сагта цехүүдэй нэгэ жэгдээр ажаллахын тула тэдэнэрые элдэб материалнууд болон түхеэрэлгэнүүдээр бүри намар байхада хангаха шухала. Гэбэшье, капрово цех муугаар ажаллажа, булад шудхалгын цехые буладаар, шэрэм шудхалгын цехые шэрэмээр хүсэд хэмжээгээрнь хангаадүй байна.

Электроцехые урилжа, шэнэ газарта табиха хүдэлмэри заводто болошогүй удаанаар хэгдэнэ. Энээндэ гансашье завод бэшэ, харин СССР-эй Зам харилсаанай министерствошье зэмэтэй байна. Юуб гэхэдэ, цехын шэнэ байра барилгада үнгэрэгшэ жэлдэ 100 мянга гаран түхэригэй гаргашалагдаад байхадань Зам харилсаанай министерство захиралтаяа хубилгажа, барилгын хүдэлмэриие болиюлһан байгаа. Цехүүдтэ тодхогдохо ёһотой калорифернэ моторнууд ехэ удаанаар заһагдана. Котельнэ, шэрэм шудхалгын, мүн бусадшье цехүүдэй калорифернэ моторнууд заһабарилагдаадүй байһаар. Электроцехтэ заһабарида ороһон 44 моторнуудай оройдоол хахадһаа ехэнхинь заһабарилагдаа.

Заводой зарим цехүүдэй хангалтагүй муугаар ажаллажа байһандань гансашье барилгын управлени, барилгын-заһабарилгын цех зэмэтэй бэшэ, харин материально-техническэ таһагайхид зэмэтэй байна.

Цехүүдые үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые ойрын саг соо усадхаха тушаа заводой дирекциин хүтэлбэрилэгшэд дары хэмжээ абаха зэргэтэй.

И. Бальдиров.

Түмэр замай Выдрино станцида (Кабанскын аймаг) хүдэлмэришэдэй ехэхэн посёлок байгуулагданхай. Эндэхи предприятинуудта үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Байкальска модоной комбинадай барилгашад эндэ дунда һургуулиин шэнэ байшан ашаглалгада һаяхан оруулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Выдринскэ дунда һургуулиин шэнэ байшан.

И. Денисовэй фото.

СССР-эй Культур[ын] министерстводэ

СССР-эй Культурын минис[терство] залуушуулай болон студе[нтнүүдэй] Бүхэдэлхэйн зургаадахи фес[тиваль]да культурын эмхи зургаану[удай хаба]адалсаха тухай хэмжээнүү[дые ха]лан абаа. Культурын эмх[и зургаа]нууд комсомольско болон пр[о...] на организацинуудтай хамт[а ...]хэлэй хүдэлмэри ябуулха юм.

Уласхоорондын конкурсд[о ... хаба]далсахын тула бэлэдхэхэдэ[...] жэмэй болон хатар танцы[...] тивүүдтэ репертуараа зохё[...] шадабари ехэтэй мэргэж[элтэд] заабари консультаци аба[...] театрын костюмуудые бэлэд[...] бэлиг түгэлдэр залуу артист[...] лон студентнүүдтэ туһал[...] союзна республиканууда[й ...] стерствонүүдтэ, театрнууда[й ...] цертнэ организацинуудай, х[...] һуралсалай газарнуудай д[...] нүүдтэ дурадхагдаа.

Залуушуулай болон сту[дентнүүдэй ...] дэй Бүхэдэлхэйн фестивали[н ...] тэр энэ уласхоорондын выст[авка ...] хай каталогуудые Третьяков[...] лерэйн ба музейнүүдэй саг[...] хүдэлдэг выставкэнүүд туха[й ...] каталогуудые хари хэлэнүү[д ...] хэблэжэ гаргаха гэжэ хара[...] Советскэ болон хилын саана[...] зураашадай зохёолнуудай б[...] ринуудтай олон открытк[а] гаргаха гэжэ хэлсэгдээ.

(ТА[СС])

Ороной предприятинууд[...]

Үрьежэ бутарха, халажа [...] ушарһаа ба бусад хоролтоһоо [...] нүүрһэ һайнаар хадагалха а[...] бекскэ ССР-эй Наукануудай [...] миин химиин институт зохёо[...] хай нүхэн траншейнүүд соо [...] хээд, тэрэниие камышаар х[...] дээрэһээнь шоройгоор ним[...] бүглэхэдэ нүүрһэн үлэмжэ [...] хадагалагдана. Энэ шэнэ ар[га ...] рэглээд байхада Дунда Ази[...] бүхэндэ 300 мянган тонно [...] алмагдаха юм.

* * *

Уралай автомобильна завод[...] рүүшүүл (Миасс, Челябинск[...] ласть) энэ жэлэй эхинһээ х[...] мянга гаран уралан нарижуу[...] радхалнуудые оруулаа. Т[...] 1500 гараниинь үйлэдбэридэ [...] рүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар ж[...] 4 миллион 20 мянган түхэриг[...] та хэгдэхэ юм. Уралан нари[...] шадай хүдэлмэридэ заводой [...] нээгдэһэн техникын байшан [...] гэ дүүргэнэ. Тэндэ дээдэ мэ[...] тэй инженернүүд консульта[...] додоо үгэжэ байдаг.

* * *

Ухтомскиин нэрэмжэтэ Лю[...] завод гурбан хажуууртай үбһэ[...] даг навеснэ машина бүтээг[...] машина тракторта тодхо[...] Трактораар шэрүүлжэ, са[...] гурбан хажуууртай үбһэнэй м[...] да орходоо энэ шэнэ маши[...] дахин хүнгэн, гурба дахин [...] ажал бүтээхэ аргатай. Энэ [...] каар тракторист прицепщи[...] хүдэлхэ юм.

Марксизм-ленинизмын улам хүгжэн мандадаг удха шэнжэ

Марксистоко-ленинскэ теориин агууехэ шэнэдхэн хүгжөөхы үүргэнь түүхэдэхи хэрэг ушарнуудай бүхы ябаса дээрэһээ тодорон харагдаа. Капитализмые коммунизмын революционно ёһоор халан мандажа байгаа мүнөө сагта олонитын хүгжэлтэдэнь нүлөөлэгшэ марксизм-ленинизмын сурталай нүлөөн илангаяа ехэ болонхой.

Коммунистическэ партиин политика яахадаа хүсэтэй байдаг бэ гэхэдэ, нийтын хүгжэлтын хуули ёһые мэдэдэг, обществын ажабайдалдахи объективнэ ба субъективнэ эшэ нүхэсэлнүүдэй үүргые марксистоко-ленинскэ үнэн зүбөөр хараада абадаг байна. Манай парти марксистско-ленинскэ теори тайлбарилан ойлгуулха ябадалые тон шухалада тоолодог, бодото дүй дуршэлые, ажабайдалһаа үндэһэлэн гараһан шэнэ асуудалнуудые теоретическэ ёһоор шэнжэлэн бододог байхыень өөрынгөө хүдэлмэрилэгшэдһөө, бүхы коммунистнуудһаа эридэг. Сурталь бодолой хүдэлмэриин талаар, ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалтай холбоотойгоор тохёолдоһон дутуу дунданууудые сүм зайсуулха, марксизм-ленинизмые шэнжэлэн шудалха, тодорхой асуудалнуудые шиидхэхэдээ түс һургаалые шадамараар хэрэглэхэ зорилго партимнай табиһан байна. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд сурталь бодолой хүдэлмэриие бүхы талаарнь хүгжөөхэ, хүгжэн мандагша марксизмын үндэһөөр, буржуазна үзэл сурталай үзэгдэлнүүдтэй эбсэшэгүй байхаар кадрнуудые бэлэдхэн хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай.

ТЕОРИИН БА БОДОТО ХЭРЭГЭЙ ТААРАЛДАН ХҮГЖЭЛГЭ — МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ОНСО ТҮХЭЛ ШЭНЖЭ МҮН

Бодото хэрэгһээ таһарһан теори хооһон, теориин гэрэлээр гиигүүлэгдээгүй бодото хэрэг балар байдаг гэжэ марксизм-ленинизм заана.

Теори өөрөө, тэрээнэй хүгжэлтэнь ойлгон мэдэрэлгын уг зорилго болодог хэбэртэйгээр баталдаг алдуутай үзэл бодолые К. Маркс нийтын-политическэ хэрэгтэ анхан хабаадажа эхилхэдээ ехээр шүүмжэлһэн юм. Шэнжэлхы ухаанай теори хадаа дэлхэйн байдалые революционно ёһоор шэнэдхэн хүгжөөхэ арга хэрэгсэл, ухаан бодолой оншото зэмсэг болоно гэжэ Маркс заадаг байгаа. Энэнэй урда тээхи философуудай дутуунь юуб гэхэдэ, тэдэнэр дэлхэйн байдалые юрэнхыгөөр тайлбарилаад хизаарладаг, теэд үнэндөө тэрээниие шэнэдхэхэ, хубилгаха хэрэгтэй байгаа гэжэ Маркс тэмдэглэһэн юм. Маркс, Энгельсын теоретическэ бүхы хүдэлмэринь капитализмые үгы хэхэ, коммунизм байгуулха шухала гэжэ хүдэлмэришэн ангида элирүүлэн ойлгуулха зорилготой байгаа.

Пролетарска революци тухай асуудалай бодото дээрээ табигдаад байһан, империализмын үедэ теориин ба бодото хэрэгэй холбооe зүбөөр ойлгохо ябадал онсо удхашанартай болонхой. Марксизмые хазагайруулха, дайшалхы революционно һургаалые хүдэлмэришэн ангида аша туһагүй, эсэргүү талынхидтань хориг хэхэгүй, ажабайдалһаа таһархай, яашье таарахагүй тодорхойлгонуудай суглуулбари болгохо гэжэ тэрэ үедэ хүдэлмэришэн ангиин дайсад бүри ехээр һэдэһэн байна. Марксизмын дайсадай эдэ дэмы һэдэлгэнүүдые элирүүлэн, теориин ба бодото хэрэгэй хоорондын харилсаан тухай асуудалые В. И. Ленин бүхы талаарнь тодорхойлһон юм.

Революционно ажал хэрэг—түрүү теориин эшэ, үндэһэн болоно. Түрүү теори гээшэ бодото хэрэгэй бэелэл ба согсолол, хүнэй оршон тойрон байдаг объективнэ бүридэлэй (байгаалиин ба обществын) элдэб талануудайнь, элдэб үзэгдэлнүүдэйнь хоорондохи дотоодын гүн гүнзэгы холбоо харилсаае элирүүлһэн ябадал болоно. Ойлгон мэдэрэлгын эхин бологшо бодото хэрэг эсэсэй эсэстэ ойлгон мэдэрэлгын уг зорилго болодог байна. Ажабайдалһаа таһарһан, хооһон хубхай бодомжонуудай ба арсалдаануудай тулада бэшэ, харин обществын ажабайдалые хүгжөөхэ тодорхой эрилтэнүүдые хангахын тулада, нийтын ажабайдалай хүгжэхэтэй хамта хүнүүдэй урда хүсэлдэн гарадаг тодорхой зорилгонуудые шиидхэхын тулада теори хэрэгтэй байна.

Түрүү гэгдэһэн бодото хэрэг мүн баһа теоретическэ ухаан бодолой шэглэлые хангадаг юм. Теориин талаар шэнжэлэгдэдэг асуудалнууд хүнүүдэй бодото ажал-ябуулгын эрилтэнүүдһээ эшэ үндэһэтэйгөөр гарадаг. Бодото хэрэгэй талаар гараһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ теори наука хоёр туһалха ёһотой. Энэнь теориин уг үүргэ, удха ба шанар болоно. Марксизмын классигуудай зохёол бүхэн, үнэндөө, хүдэлмэришэн ангиин революционно бодото хэрэгһээ эшэтэйгээр гараһан асуудалнуудта шэнжэлхы ухаанай үндэһэ баримта, түгэс харюу болоно.

Гэхэ зуура, бодото хэрэг гээшэмнай теоретическэ заабаринуудай үнэн зүб гү, али худал хуурмаг байһые тодорхойлдог зүйл мүн гэжэ марксизм-ленинизм элирүүлэн харуулаа. Теоретическэ тобшололнууд ба заабаринуудай юуниинь зүб, юуниинь алдуутай, бурууб гэжэ эли тодоор харуулха арга боломжо бодото хэрэг дээрэһээл олдохо байна. «Ажабайдалай, бодото хэрэгэй хараа бодол хадаа ойлгон мэдэрхэ теориин түрүүшын ба гол хараа бодол болохо ёһотой» гэжэ Ленин заадаг байгаа.

Үнэнтэ байдалые тодорхой наринаар мэдэнгүй, һанаанһаа абажа хэлэгдэһэн, ажал хэрэгэй талаар шалгагдаагүй теоретическэ заабаринууд бодото ажал-ябуулгада шухала хүтэлбэри боложо шадахагүй байна. Тэрээнһээ гадна, тиимэ заабаринууд нийтын ажабайдалай хүгжэлтэдэ ехэхэн һаад тойбо татажа болохо юм. Марксизм-ленинизмые хамгаалха хэрэгтэ, тэрэнэй зарим заабаринуудые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ бага бэшэ аша габьяатай байһан, элитэ ехэ марксист И. В. Сталиншье бодото байдалые тоодоггүй болоһонһоо хойшо теоретическэ горьтойхон алдуунуудые гаргаһаниинь элитэ. Эдэ алдуунуудынь коммунистическэ байгуулалтада, манай Эхэ ороной гүрэнэй аша туһые хамгаалха хэрэгтэ муу хойшолонгуудые тохёолдуулһан байна. Жэшээлхэдэ, Советскэ Союзай социализм тээшэ дабшахын зэргээр ангиин тэмсэл улам улам хурсадаха гэһэн Сталинай заабари юун дээрэһээ үндэһэлөөб гэхэдэ, манай орон дотор байгаа ангинуудай харилсаандахи хубилалтануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзөөгүй, харин ангиин тэмсэл тухай марксистско-ленинскэ һургаалые бодото байдалһаа таһархайгаар тайлбарилһанһаа үндэһэлөө.

СССР-тэ мүлжэгшэ ангинуудай усадхагдахатай, социализмын илахатай хамта советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэл батажан мандаа. Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, советскэ интеллигенциин экономическа, политическэ ба сурталь бодолой эрилтэнь нэгэн адли байна. Манай орон дотор ангиин тэмсэл улам хурса болохо гэжэ баталан хэлэхэ ямар үндэһэ баримта байгааб? гэһэн асуудал гарана. Тиимэ баталамжын бодото байдалда яашье таарахагүй байһаниинь элитэ. Тиимэ баталамжа социалистическэ хуули ёһые бүдүүлигээр эбдэхэ, үндэһэ баримтагүйгөөр мүрдэхэ, хэһээхэ ябадал тохёолдуулаа.

Үгын ба хэрэгэй алгасадаггүй байхые хүсэдэг эрилтэнүүд теориин ба бодото хэрэгэй тааруу байхые эридэг марксистско-ленинскэ һургаалһаа үндэһэтэй юм. Манай парти Хоёрдохи интернационалай реформистска партинуудһаа тад ондоогоор, теоретическэ заабаринуудые бодото хэрэг болгохо зорилго хододоо түрүүшын ээлжээндэ табидаг байгаа. Партимнай СССР дотор социализм болон коммунизм байгуулха тухай теоретическэ, пр[...] мна заабари тодорхойлон [...] хо зуураа, тэрэнээ бодото [...] бэелүүлхын тула хамаг хү[...] сүүлэн хандуулаа. Коммунис[тическэ] партиин агууехэ, бүхы дэл[хэйн ...] рэ алдаршаһан амжалта [...] һыень хүн бүхэн хаража ба[йна. Ма]най парти үгын ба хэрэгэй, [...] болон бодото хэрэгэй тааруу [...] эридэг гол ёһые хамгаалха [...] ажал-ябуулгынгаа һүүлшын [...] нүүдтэ Сталинай гаргаһан [...] нуудые эрид шууд элирүүл[...]

И. В. Сталин теори ба бо[дото хэ]рэгэй тааруу байлгые сахих[...] ла гэжэ нэгэнтэ бэшэ хэлэд[эг бай]гаа, теэд энэ эрилтээ өөр[...] һэн байна. Жэшээнь, об[...] хүгжэхэ хэрэгтэ арад [...] дүүргэдэг үүргэ тухай, со[...] тическэ демократиие хүгжөө[...] сахингүйгөөр шүүмжэлхэ ба[...] гөө шүүмжэлхэ шухала гэ[...] даг аад, харин демократи[...] ёһые, хамтааран хүтэлбэри[...] римые өөрөө бүдүүлигээр [...] үнэндөө өөрыень шүүмжэ[...] гүй болгоһон байгаа. Ком[мунисти]ческэ партиин хүтэлбэре[...] арадай туйлаһан амжалт[...] Сталинай өөрынь болгожо [...] да, али болохоор һайшаан [...] байһан юм. Эдэ бүтэдэнь [...] болон арадай зохёон байгуу[...] хэлые, баатар зоригто ор[...] буурулһан, манай партиин [...] рэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй [...] жые һулаpуулһан байна.

Теориин ба бодото хэрэг[...] руу байха гол ёһые хэлбэ[...] гөөр сахяал һаа—теори[...] жуулжа, хүдэлмэридөө ал[...] таһалдалнуудые гаргангүй [...] шадагдаха. **Н. ВАСИЛ[...]**

(Үргэлжэлэлынь хожом [...])

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай

...ютагайшье үүлтэрэй үнеэдһээ һүн ехээр һаагдаха

...жэлэй саада тээ бидэнэр ...аймагай һаалишадай һү ...һадагыень дуулахадаа гай... ...һэлэйбди. Зүгөөр, гайха... ...гайхаад, эдэ һаалишадһаа ...абажа һү ехээр һаахын тү... ...лаар тэмсэдэггүй, арга бо... ...уудаа хэрэглэдэггүй, «ма... ...ютагай үүлтэрэй багахан ...э юун өөдтэй ехэ һүн һааг... ...Сэлэнгын колхозуудай үнеэд ...үлтэрэй, тиимэһээ һү ехээр ...һэн шалтаг урдаа баряад, ...амархан һуудаг байгаабди. ...болоод үзэхэдэмнай тэрэ һа... ...буруу байһан байгаа.

...оролдоод, малые зүбөөр ...эн һаагаад байгаа һаа, ма... ...агайшье үүлтэрэй үнеэдһээ ..., жэлдэ 1500—2000 литр, ...шэшье һүн һаагдаха бай... ...ниие бидэнэр өөһэдынгөө ...иин дүй дүршэл дээрэһээ ...абаабди. Һүүлэй хоёр— ...л соо манай колхоздо ма... ...шэмэ дээшэлүүлхын тү... ...а тэмсэл дэлгэрүүлэгдэжэ, ...гоор хэдэ хэдэн шухала ...артай хэмжээ-ябуулганууд ...эдээд, һаалишад захаһаа ...ютагай үүлтэрэй үнеэдһээ ...000 литрһээ дээшэ һү һаа-

мотойгоор эдеэлжэ, һаалгажа байба. Һаалишан бүхэн ямар үнеэндэ хэды шэнээн тэжээл эдюулхэ тухайгаа багсаан тухайлаад, тэдэнээ эдеэлүүлжэ байдаг. Һү ехэтэй, бэеэр томо үнеэдтэ тэжээл горьтойхоноор эдюулдэг байнабди. Мүн али үнеэнэй ямар тэжээлдэ үлэмжэ дуратайень харалсадагбди. Хюһаран гү, али һү багатай үнеэндэ багашаг нормотойгоор үбһэ тэжээл үгтэдэг. Байрадань байлгаад харууһалхада үнеэднай кормушканууд соо хэжэ үгэһэн тэжээлээ дуратай сагтаа, үдэр һүнигүй эдижэ, һү ехээр үгэдэг байна.

Үнеэдые үбэлэйшье, зунайшье һарануудта хэмшэһэн сагуудтань эдеэлүүлжэ, һаажа, уһалжа, сэбэр агаарта гаргажа байха гээшэ һү ехээр һааха хэрэгтэ тон шухала удхашанартай. Үбэлдөө үглөөнэй 4 часта үнеэдээ һаадагбди. Тиигээд үнеэд үбһэ, зелёнко эдидэг. Үгэһэн тэжээлыемнай эдижэ дүүргэхэдэнь, 10-дахи часта үнеэдээ гаргажа, сэбэр агаарта ябуулдаг, уһалдаг байнабди. Үглөөгүүр үнеэдээ һаагаад, малай байрые сэбэрлэдэг, шабааһыень түүжэ хаядаг, үбһэ тэжээлээ зөөдэгбди. Үдэрынь үбһэ солоомо болон зелёнко эдюулхынгээ урда тээ үнеэдтэ талха тарянай зүйл үгтэдэг. Тиигээд үдэшэндөө үнеэд 7 часта һаагдадаг. Үбэлжэлгын үедэ үбһэ, зелёнкын хажуугаар үдэртөө 2—3 килограмм турнепс, хартаабха гэхэ мэтые эдюулдэг байгаабди.

Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүхэндэ дунда жэшээгээр сүүдхэдээ 11 килограмм үбһэ болон зелёнко, 2 килограмм шэмэтэ тэжээл, 4 килограмм солоомо эдюулдэг һэмди.

Хабар март һарâ соо силосээ гаргажа, үнеэдтэ эдюулжэ захалагдаһан байна. Хоёр набтар башняар дүүрэн силостэй һэмди. Силос эдихэдээ үнеэдһээ һү гарасань ехээр нэмэһэн байна. Силосые үнеэдэй дуратайгаар эдихэ, һү гарасаяа түргэнөөр дээшэлүүлхэ гээшэнь аргагүй. Бусад тэжээлтэй холижо, 4—5 килограмм силос үнеэдтээ үдэр соо эдюулдэг һэмди. Теэд багаар дарагдаһан дээрэһээ силоснай үни хүрэнгүй, апрель соо дууһашоо. Энэ үедэ мүн үбһэ болон бусад тэжээлнүүднайшье дууһажа, үнеэдээ хагданда бэлшээхэ баатай болоһон байнабди.

Үбэлдөө Нарһата нуурай эрьедэхи Зосоо Бэе гэдэг нютагта үбэлжэнэбди. Эндэмнай үнеэдэй байха типовой һайн байра бии.

Зундаа малаа иигэжэ бэлшээнэбди

Зунай бэлшээриин захалхалаар үнеэдээ һайса адуулжа, һү гарасыень улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэдэг байнабди. Хабар үбһэн дууһажа, үнеэдые бэлшээхэ үедөө тус бүридэнь дунда жэшээгээр 2 килограмм тухай талха тарянай зүйл нэмэлтэ тэжээл болгон эдюулэлсэдэгбди. Тиигээд ногооной ургажа, үнеэдэй садажа захалхада улам һайнаар бэлшээхын түлөө оролдогдодог байна. Зунай сагта үглөө, үдэшын һэрюундэ үнеэд илангаяа удаан бэлшэжэ эдеэлдэг. Зунай хэдэн һара соо үнеэднай үдэр һүнигүй бэлшээгдэнэ. Үдэшэндөө нара орохын урда тээ һаагдажа, бэлшээридэ гараһан үнеэд һүниин тэн—1 час болотор бэлшээгдээд, байрадаа асарагдадаг. Тиигээд хоёр-гурбан час соо амаржа, хибэдэһээ хибээд, 4-дэхи часта һаагдажа захалдаг байна. Һүүлээрнь 5—6 часта, наранай үшөө гараадүй байхада бэлшэжэ захалдаг.

Малшан Бальжид Жугдурова бэлшээриингээ газарые һэлгүүлжэ байгаад, малаа адуулдаг. Нэгэ ябаһан газартаа хэды хоножо, ногоонойнь һайнаар ургаһан хойно малаараа дахин эрьежэ ерэдэг заншалтай. Һү һаалгын ямар байһые харалсажа, үнеэдээ бэлшээринүүдые һэлгүүлэн адуулдаг юм. Хэрбээ һү һаалгын хороод байгаа һаань Бальжид Жугдуровна үнеэдээ тунга һайн ногоотой бэлшээридэ абаашажа адуулдаг. Мүн бидэнэр, һаалишадшье үнеэдэй ямараар адуулагдажа, бэлшээгдэжэ байһыень шалгадаг болообди. Хэрбээ үнеэдэй һайнаар садангүй ерээд, һү багаар гараа һаань, адуулгашандаа хэлэдэг, ушар шалтагааниень элирүүлдэг байнабди. Зунай сагта бэлшээриин ногоондо нэмэлтэ болгон зарим, илангаяа хүгшэн үнеэдтэ талха тарянай зүйл эдюулэлсэхэ шухала.

...шэмэ—эдеэлүүлгын хүсэн

...шэмэ—эдеэлүүлгын хүсэн ...үүд тон зүб хэлсэдэг. Мал... ...ар шэмэ ехээр абадаг болохо ...хамагай түрүүндэ, үбһэ тэ... ...һэг ехээр бэлдэжэ абаха хэ... ...Тэрэгүй «малһаан ашаг шэмэ ...бахамнай», «шанга тэмсэл ...лжэ байнабди» гэжэ бай... ...дэмы хөөрэлдэхэдэ миин ...аан болоод дүүрэшэхэ бай... ...й хүхэ ногоондо малаа һай... ...шээжэ, сагаан эдеэ, айраг ...лбэрүүлхэтээ хамта ма... ...үбэлдөө эдихэ үбһэ тэжээ... ...й эртэдэ бардам ехээр суг... ...абаха хэрэгтэй бшуу. Ур... ...эл манай колхозойхид үбһэ ...горьтой ехээр бэлдэжэ, үн... ...жэлэй үбэлжэлгын үедэ ...бардамаар эдюулжэ гараа ...үбһэ тэжээл элбэгтэй байха... ...һаранууд та үнеэдээ бэл... ...гаргангүй, байрадань байл... ...үүлхэ, харууһалха арга ол... ...арга хэрэглэһэнэй ашаар ...жэлдэ манай гүүртын ...урда урда жэлнүүдэйхи... ...гүй ехэ һү һаагаа һэн. ...тус тустаа нютагай үүл... ...эн бүриһөө дунда жэшээ... ...500—2000 литр һү һааһан ...би нёдондо 11 үнеэ хаража, ...риһөөнь дунда жэшээгээр ...тр һү һааһан байнаб.

...гай үүлтэрэй үнеэдһээ хэй... ...эд һү ехээр һааха б? Энэ ...а харюусахын тула удаан ...өөрэхэ хэрэгтэй. Тиибэшье, ...хүдэлмэриин дүй дүршэл... ...о тэдыгээр хэдэн үгэ хэлэ... ...эйб.

...манай эндэ зунай хүхэ ...үедэл үнеэдһээ горьтойхон ...аад, үбэлдөө бирагдадаг... ...н юм. Энээнэй шалтагаа... ...болоо һаа — мүн лэ ...түрүүндэ, үнеэд үбэлэй ...бэлшэдэг, үбһэ тэжээл ба... ...г, зариманиинь хюһара... ...гадаг гү, али үгышье һаа ...р байхада шэргэшэдэг ...бидэнэр малайнгаа ашаг ...ргэнөөр дээшэлүүлхэ зо... ...а табихадаа, хамагай тү... ...бэлжэлгын 4—5 һара соо ...зунайхиһаа дутуугүй ехэ ...болохо гэжэ шиидэһэн ...Тиигээд үбэлжэлгын үедэ ...амхай үнеэдые һайнаар, ...тэжээлээр эдеэлүүлжэ ...дээ саг соонь бухада ...г соонь шэргээжэ, тугал... ...айха хэдэ хэдэн хэмжээ...

...жэлнүүдтэ үнеэдые үбэл... ...үүлан эдеэлүүлжэ, һаа... ...г болообди. Үнгэрэгшэ ...н үедэ үнеэднай орой... ...бэлшээридэ гаргагдангүй, ...байлгагдан тусхай нор-

Туралнууд эхэһээ һалгаагдан түлжүүлэгдэнэ

Манай гүүртэдэ тугалнууд эхэеэ хүхэнгүй түлжүүлэгдэдэг болоо. Энэ арга хэрэглэһэнэй ашаар тугалаа хүхүүлхэ гэлтэгүй һаалишад амаршообди. Тугалнууднайшье һайнаар бэежэнэ. Тугалнууд һара шахуу саг соо үдхэн һү уужа байдаг. Түрүүшээр нарай тугалда литр һү, саашадаа хоёр, һүүлшэг тээшээ гурбан литр хүрэтэр үдхэн һү нэгэ тугалда үдэр соо уулгадаг байнабди. Манай тугалнууд нарай багадаа дунда зэргээр 200 литр һайхан һү уудаг. Һара болохолоорнь, машиндагдаһан шэнгэн һү уулгажа захалдагбди.

Хэрбээ үүлтэр һайнтай, шэрхи һайн бэетэй, һү ехэтэй үнеэн болгохо гээ һаа, тугалые багаһаань хойшо зүбөөр ба һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа байха хэрэгтэй. Тугалнуудайнгаа хахад һара тухай болоод байхада һайхан үбһэ шэмхэлүүлжэ, талха тарянай зүйл эдюулжэ захалдагбди. Тугалнууд саг соогоо эдеэлүүлэгдэжэ, уһалагдажа, бэлшээгдэжэ байдаг. Иигэжэ бидэнэр гурбадахи жэлээ тугалнуудые эхэһээнь һалгаан түлжүүлдэг болообди.

***

Шэнэ тугаллаһан үнеэдые зүбөөр һаажа байха хэрэгтэй. Түрүүшынхеэ тугаллаһан үнеэдые һара шахуу саг соо үдэртөө 4—5 дахин һаажа байдагбди. Иигэжэ оло дахин һаагаагүй хада, шэнэ тугаллаһан үнеэнэй дэлэн сэр болоод үбдэжэ, муудажа болодог юм.

Үбэлжэлгын үедэ манай тэжээлые уридшалан бэлдэжэ, шанартай, шэмэтэй болгодоггүй нэгэ ехэ дутагдалтайбди. Үбһэ, солоомо болон бусад тэжээлнүүдые хэршээд, дэбтээгээд, ондоо тэжээлтэй холёод, үнеэдтэ үгэжэ байхада дуратайгааршье эдихэ, һү гарасаяашье нэмээхэ байһаниинь мэдээтэй. Теэд үбэлэйнгөө байрада тэжээл хэршэхэ элдэб машина, тэжээл шанаха, буйлуулха кухнигүйбди. Энээн тушаа колхозой правлени һанаагаа табижа, саашадаа һаалиин гүүртэнүүдтэ тэжээлэй кухнинуудые түхеэрүүлхэ бээз гэжэ найдагдана.

Иигээд ажахымнай жэл дүүрэжэ, шэнэ жэл эхилхэнь. Үнгэрэгшэ 11 һара соо даажа байһан үнеэн бүриһөө 1528 литр һү һаагааб. Энэ жэлдэ 1800-гаад литртэ хүргэхэ һанаатайб. Ерэхэ жэлдэ һү һаалгаяа улам дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Гараха жэлдэ хаража байһан үнеэн бүриһөө 2000—2500 литр һү һааха зорилготойб. Энэ зорилгодоо хүрэхэшье бээзб гэжэ һанагдана. Нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ үбһэ тэжээл, илангаяа зелёнко, силос бэлдэнхэйбди. Хэрбээ нёдондо гүүртээрээ хоёр набтар башни соо силос дараһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ хоёр дахин шахуу ехые даража ababaбди. Хуушанайнгаа хоёр башни соо дараад, мүн тэрэ тухай силос газар дээрэ зузаан үбһөөр хушажа дараабди.

Бидэ, малшад, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсажа, тарянажалайнгаа бригадынхидта шадâл соогоо туһалаабди. Мүнөөшье үбһэ, зелёнко һүрилэлгэдэ сүлөөтэй сагтаа ябалсанабди.

Һаалишад гансал өөһэдынгөө шадалаар ехэ һү һаагаабди гэжэ хэлээ һаа буруу болохо. Манай колхозой правлени, партийна организаци манда, һаалишадта һайнаар ажаллаха арга хангаа бшуу.

Хэрбээ оролдоод ажаллаа һаа, һайнаар эдеэлүүлээд, һаагаад байгаа һаа — нютагайшье үүлтэрэй үнеэдһээ хэдэн мянган литр һүн һаагдаха гэжэ түгэсхэлдөө үшөө дахин дабтажа хэлэхэ байнаб.

Долгор Базарова, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

...жэлнүүдтэ Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуу-... ...үнеэдһээн һү ехээр һаадаг болоо. Энэ жэлдэ һү ...шье дээшэлбэ. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 11 һара ...үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 811 литр һү һаажа, ...хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ колхозой Олон Шэбэр гэжэ газартахи гүүртын үнеэд үдэшынгөө һаалгын һүүлээр бэлшээридэ гаража ябана.

Т. Гармаевай фото.

Манай уншагшадай бэшэгүүдһээ

* Закаменай аймагай «Сталинай зам» колхозой үбһэшэд ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула ехэ оролдолго гаргаа. Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ шалгарһан бригада болон колхознигууд шан абаба. Даба Будаевай хүтэлбэрилдэг бригада колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ, 2 адуугаар шагнагдаба. Тус бригадынхид 2500 центнер үбһэ хуряаха даалгабаритай аад, 2650 центнер хуряагаа. Тогочи Дамбаевай бригада нэгэ адуу, 500 түхэриг мүнгэ шан абаһан байна.

С. Тарбаев.

* Энэ жэлдэ Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хонидойнгоо нооһо худалдажа ехэ олзо доход абаба. Тус колхоз 130 центнер нооһо гүрэндэ тушааһан байгаа. Мүнөө колхоз нооһо тушааһан ба худалдаһанайнгаа түлөө үшөө 138 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри гүрэнһөө абаба. Бүхыдөө энэ жэлдэ колхоз нооһо хайшалгаһаа 400 гаран мянган түхэриг олзо оруулба.

Ц. Цыдыпов.

* Маленковой нэрэмжэтэ колхоз Яруунын аймаг соогоо эгээн түрүүлэн силос дараха түсэбөө дүүргэһэн байна. 1100 тонно силос дараха түсэбэй орондо 1116 тонно дарагдаа. Силос даралга дээрэ һүнэй-товарна фермын һаалишад оролдосотойгоор ажаллаа. Энэ хүдэлмэриие колхозой зоотехник Эрдынеев хүтэлбэрилһэн байна.

Б. Васичкин.

* Мүнөө Улан-Үдын 1-дэхи ЖУ-гэй 22 һурагшад Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо ажаллана. Тэдэнэй олонхинь хартаабха малтаха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабари 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Һурагшад мүн үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга дээрэ ажаллана. Тэдэнэр колхоздо яһала ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Ю. Мункоев.

* Улан-Удэ городые оршон тойрон байһан заха тосхонуудта олон тоото автобусууд ябадаг болоо. Һаяхан Октябрьский ба Лазогой нэрэмжэтэ тосхонуудта городой центрһээ машинанууд саг үргэлжэ ябадаг болоһон байна. Мүнөө автобусно 15 харгы городой центрые тэрэнэй заха хизаар болохо тосхонуудтай холбоно.

И. Елшин.

Гахай олоор шахана

Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Николай Иванович Зарубинай хүтэлбэрилдэг гахайн фермэ ажахын энэ жэлэй 11 һара соо нэгэ эхэ гахай бүриһөө 10 поршоонхо абаа.

Энэ колхоз тус бүридөө 92 килограмм шэгнүүритэй 63 гахай шахажа гүрэндэ тушаагаа. Мүнөө үшөө 35 гахай шахагдажа байна. Һаяар эдэ гахайнууд гүрэндэ тушаагдаха юм. Тэдэнэй олонхинь 1,7 центнер шэгнүүритэй.

Гахай үсхэбэрилгэдэ ёһотой анхарал хандуулһанайнгаа ашаар тус колхоз гүрэндэ мяха тушааха энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо үрид үлүүлэн дүүргээ. Гахайшад Улита Алексеевна Зарубина, Мария Егоровна Леонтьева, Августа Ивановна Волкова гахай үсхэбэрилхэ талаар горьтой дүй дүршэлтэй болоһон байна.

С. Климов.

Оро үсхэбэрилэгшэд тухай анхарал

Холын Баунтын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой оро үсхэбэрилэгшэд артелиингээ центрһээ 100 модоной газарта ажаһууна. Оро үсхэбэрилэгшэдэй бригадые үнинэй колхозник — эвенк Тунынчеев даадаг юм.

Ой тайгада ажаллажа байһан колхознигууд тухайгаа артелиин правлени ехэ анхарал хандуулна. Эвенкнүүдэй культурна ба ажаһуудалай эрилтэнүүд дүүрэнээр хангагдана. Тэдэнэр зөөхэдэ хүнгэн, зохид палаткануудаар хангагданхай. Эдэ палатканууд соо түмэр пеэшэн табижа, дулаасуулха ба эдеэ хоол бэлэдхэхэдэ таатай зохид юм. Оро үсхэбэрилэгшэдэй бэеын элүүрые хамгаалгада мүн лэ ехэ анхарал хандуулагдана. Хүн бүхэндэ уһанда норохогүй гутал ба плащ үгтэнхэй.

Мүн холын ойдо саг соогоо шэнэ газетэ, журналнууд асарагдана. Тэдэнэр колхоз дээрэ боложо байһан һонинуудые хододоо дуулажа байдаг.

Оро үсхэбэрилэгшэд колхозойнгоо правлениин иимэ анхаралда һайн ажалаараа харюусана. Тэдэнэр даажа байһан оронуудаа бултыень бүтэн бүринөөр харууһалжа, тоо толгойень олошоруулжа байна.

А. Кузнецов.

Гол зорилгонуудаа дүүргэнэгүй

...Эртэ үглөөгүүр. Хориин аймпотребсоюзай түрүүлэгшын кабинет. Телефон забда зайгүй жэнгирнэ. Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Степанов ямар нэгэн сельпогой түрүүлэгшэтэй хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр уданшьегүй ондоо сельпогой түрүүлэгшэтэй хөөрэлдэжэ эхилнэ.

Нүхэр Степанов сельпонуудай хүдэлмэришэдтэй удаан саг соо хөөрэлдөөд, телефонойнгоо трубка табиха зуураа иигэжэ мэдүүлбэ:

—Муугаар, ехэл муугаар ажалланабди.

Үнэхөөрөөшье Хориин аймпотребсоюз ехэл муугаар ажаллана. Энэ аймпотребсоюз эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые һара һаралан дүүргэнэгүй, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, худалдан абаха түсэбөө мүн лэ таһалдуулжа байна.

Хориин аймпотребсоюзай коллектив гээгдэлһээ гаража, эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ арга боломжогүй гээшэ гү гэһэн асуудал гарана. Аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд урагшагүй ажалаа зүбтүүлхын тулада «Наймаалхаар эд бараагүй байнабди» гэжэ хэлэдэг байна.

Үнэндөө тиимэ бэшэ юм. Тус аймпотребсоюзай коллектив һайнаар ажаллаад байбал түсэбөө дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Аймпотребсоюзай хангалтагүй ажалай гол шалтагааниинь юун болоноб гэхэдэ, энэ системын хүтэлбэрилэгшэд сельпонууд болон магазинуудтахи ушар байдалые муугаар мэдээ, тэдэнэй ажалые ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ. Эд бараа аймпотребсоюзай складһаа сэхэ магазинуудта абаашаха түрүү арга хэрэглэгдэнэгүй. Аймпотребсоюзай машинанууд һүүлэй үедэ сельпонуудта эд бараа абаашахаяашье болишоо. Сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэд эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ мүн лэ хайшаа хэрэгээр хандана. Сельпонуудһаа магазинуудта эд бараанай абаашагдадагүй дээрэһээ наймаалагшад эд бараа асархаяа сельпо ошожо сагаа дэмы гээдэг байна. Эдэ бүхы шалтагаанһаа аймагай олонхи магазинууд эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые дүүргэнэгүй.

Тус аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд арад зоной эрилтые хараадаа абажа, тэдэнэй эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө оролдоногүй. Ушар иимэһээ зарим магазинууд эд бараагаар үлүү ехээр хангагдаһан, харин нүгөөдүүлынь хооһон шахуу байдаг. Нормоһоо гадуур эд бараатай болошоһон магазинууд наймаанайнгаа түсэбые дүүргэхэдээ ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг байна. Магазинуудта үлүүсэ ехээр асарагдаһан зарим эд бараан гутажа, хэрэгһээ гарадаг, үнгөө буурадаг бшуу. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи 2-дохи магазинда асарагдаһан 60 гаран килограмм сельдь гутаа, 20 гаран мянган түхэригэй эд бараан үнгөө муудаа. Хориин аймпотребсоюзай харьяата олохон магазинуудта иимэрхүү байдал тохёолдоноһой.

Овощь, хартаабха, мүн хүдөө ажахын бусадшье продуктнуудые бэлэдхэхэ асуудалда аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа хүсэд табинагүй. Аймпотребсоюзай дэргэдэхи бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр Савинов энэ шухала хэрэгые зүндэнь орхижорхёо. Тус конторынхид овощь бэлэдхэхэ түсэбөө сентябриин 20-ной байдалаар оройдоол 17 процент дүүргээ. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд аймагай ажалшадтай хэлсээ баталжа, һамар бэлэдхэхыень тэдэнэрые ойдо эльгээһэн байгаа. Һамар бэлэдхэгшэд аймпотребсоюзһаа эдеэ хоолой асарагдахые хүлеэжэ, арбан хоног соо ойдо хоолгүй хэбтээд, аргаа ядахадаа Хориин леспромхозой ОРС-до һамараа тушааха баатай болоо һэн.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд бүхэли зунай турша соо нэгэшье килограмм жэмэс, һархяаг бэлэдхээгүй. Эд бараа наймаалха, овощь, хартаабха бэлэдхэхэ түсэбэй таһалдаха аюулда ороод байхада аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд ажалаа шэнэдхэн табихые оролдоногүй. Эдэнэр ажалдаа бии байһан дутагдалнуудтай эбсэшөөд, уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандадаг сельпогой түрүүлэгшэ болон магазиние даагшадта зохихо хэмжээ абадаггүй байна.

Аймпотребсоюзай дэргэдэхи партийна организаци наймаанай газарнуудай ажал-ябуулгые хинан шалгаха уялгаяа муугаар дүүргэнэ. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Худалдаа наймаанай хэрэгэй, овощь, хартаабха бэлэдхэлгын аймаг соо хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байхадань партиин айком, тэрэшэлэн аймгүйсэдком мүн лэ бага бэшэ зэмэтэй байна. Хориин аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд гээгдэлһээ дары гаража, эд бараанай эрьесын жэлэй түсэбые дүүргэхэ, овощь, хартаабха бэлэдхэхэ тушаа бүхы хэмжээ абаха зэргэтэй.

Н. Николаев.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

НАМАРАЙ ЛИРИКЭ

(Хүүгэдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд)

1. ХУШЫН ОЙРО

Налбагар хушын үзүүртэ
Наартай томонууд борбоосгой.
Арба хүрөөдүй, бишыхан
Ашиин нюдэн болгоостой.
— Абажа үгыт!—гэбэ ха.
Абань иигэжэ хэлэбэ ха:
— Наһатай арьягар хүнүүдые
Нарһан хуша мододой
Нариихан гэшүүһэд даадаггүй.
Хүнгэн солбон хэрмэдэй
Хүрэжэ ерэхые хүлеэебди.
Шэмэтэй томыень таһалаад
Сэмэхэ гэжэ һуутарынь
Шэдэжэ гэнтэ шошоохобди.
Шэшэрэн, мэгдэн айһандаа
Сэхэ доошонь алдахал.
Газарта унагаангүй, борбоосгойе
Гараараа тодожо абахабди.

2. МИНИИ УЛААЛЗАЙ

Анханда улаахан улаалзайн
Асатай аранга бүлбэнүүр соо,
Ягаан шарахан хашарһад
ябталаатай хэбтэбэ.
Хонхо шэнги хонхиноһон
Хоёр һалаата буурсагуудынь
Гардараа буталжа, үрэһэдыень
Газарта таржа сасабаб.
Хойто зундаа ерэхэдээ
Хамаг бүхы сэсэгүүд соо,
Эндэхэнэ тариһан улаалзайгаа
Эрхэбэшэ танихаб.

3. БЭЭРЭГ ХУҺАД

Шэжэр алтаар хубсалһан
Шэлдэг һайхан хуһад соо
Гал дүлэн үнгэтэй
Ганса модон улайна.
Намарай ольбондо бээрэһэн
Нариихан сагаан хуһаднай
Дундаа түүдэг табижархёод
Дулаасажа һууна бэшэ аал даа?

4. ЭХИГҮЙ ШҮЛЭГ

Энэ зунай эгээл һүүлшын сэсэгүүд
Хэнзэлжэ ургаһан хушан шарахан
нямнянууд,
Хабар эртын ургы шэнги бээрэнхэй,
Хариха намараа шэнэлэн дурдан
арбайлдаа.
Даарaжа эхилһэн шэжэр алтан
шагтаханууд,
Дан оройтожо манай нютаг
айлшалаат.
Үрьһэнэйнгөө хүсэд эдеэшэхые
хүлеэнгүй
Үбэлэй түрүүшын саһанда
хушагдахатнай.

5. ҺАЛХИН

Хуһанай һүүлшын набшаһа
Хуу бултыень абаашажа,
Хадын жалгын оёорто
Хадагалжа хэрэгээ бүтээгээд,

Сэлгеэ хубхай дайдаараа
Сэсэг буурсагай үрэһэдые
Сасажа һанаагаа амаруулаад,
Хамуураа ойроо түшүүлээд,

Хара даляа хумижа,
Бүдэржэ унаад, һалхимнай
Бүхэтэр модоной нэмэридэ
Бүхэ нойроор унташаба.

6. МИНИИ ИЛАЛТА

Дээшэнь годли харбаһаар
Дээрэһээм унаа үдыдэнь,
Хоёр годли түргэнөөр
Хойно хойноһоонь эльгээбэб.

Боро үүлэнһээ унаһан
Бороогой мүнгэн дуһалдли,
Гал гурбан годлимни
Газар харбан буушаба.

7. БУЛАГАЙ ДЭРГЭДЭ

Набшаһадай унахада хаагдажа
Нариихан булаг бурьялна.
Гуурагар эбэртэ бугын
Гудимсаха бүри дундарна.

Булагай эндэһээ эхиеэ абаад
Бусалан урдаа үгы һаа —
Шүгы һөөгүүд энээгүүр
Шуудан номитохо байгаагүй.

Ангаһан бугын уухада
Гүйхэн болодог булагхан,
Хэды амитадые ургамалтайнь
Ундалуулха шадалтайб!

8. ХЭНИИНЬ ХҮСЭТЭЙБ?

Хүүгэд горхо хүндэлэн
Хүүргэ хэжэ наадаад,
Гэдэһэнэйнгээ үлдэхэдэ
Гэр тээшээ харайбад.

Удаань һалхин яаража
Улаан шара набшаһаар
Харьялма түргэн горхондо
Хаалта хэжэ наадаба.

Хүүгэдэй дүндытэр бүтээһэн
Хүүргэ доогуур гаража ошоод,
Һалхинай хаалтые горхон
Һандаажа хаяба, харагты.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съезд

ПЕКИН, сентябриин 25. (ТАСС). Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын мүнөөдэрэй заседани дээрэ КПК-гэй ЦК-гэй гэшүүн, КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо Чэнь И түрүүлжэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ, КНР-эй уласхоорондын байдал болон гадаадын политика тухай тогтоһон байна.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдал ямар шэнжэтэй байнаб гэхэдэ, эб найрамдалай хүсэнүүд ургажа, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд һуларжа, шанга байдал зөөлэржэ байна. Хүсэ шадалайнь ба бата нэгэдэлэйнь үдэр ехэ дутам ургажа байһан социализмын оронууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хангаха бата найдабари болоно. Энэ хадаа национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан бусад арадуудай илалта туйлахада илангаяа таарамжатай түүхэтэ эрхэ байдалые бии болгоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Багсаахада, дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы хүн зоной хахадынь болодог, тайлбарилан хэлэбэл, 1.200 миллион хүнһөө бүридэдэг арадууд һүүлэй арбан жэлэй турша соо колониальна ба колониальна шахуу байдалһаа мултаран гараа. Мүнөө колониальна гү, али колониальна шахуу байдалтай байһан гү, али империализмһаа экономическа талаараа дулдыданги байһан тэдэ оронуудые империализмын «найдамтай» ба «барагдашагүй» резерв гэжэ тоолохоор бэшэ байна. Империалистическэ колониальна системэ бусалтагүйгөөр һандаран унаа. Дулдыданги байһан оронуудай уласхоорондын оршондо шэнэ түгэлдэр хүсэн болоожо байһыень бандунгска конференци гэршэлэн харуулаа. Мүнөө, тэдэнэй хабаадалгагүйгөөр, тэдэнэй дура хүсэлые хараадаа абангүйгөөр олон шухала асуудалнуудые шиидхэжэ болохогүй гэжэ Чэнь И саашань хэлээ.

Империалистическэ гүрэнүүдтэ орходоо тад ондоогоор, социализмын оронууд хадаа энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, колониальна дарлалтаһаа гараһан оронуудтай хани ёһоной харилсаа холбоо байгуулха политикые бэелүүлдэг юм. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха табан гол ёһые Хитад, Инди ба Бирма анха түрүүн соносхоо һэн. Эдэ гол ёһонууд национальна бэеэ даанхай гүрэнүүдэй ба социализмын оронуудай хоорондоо хани барисаатай ба харилсаа холбоотой байха политикые баримталан харуулна, эдэ гол ёһонууд дэлхэйн арад зондо үдэр ерэхэ тудам ехээр мэдэрэгдэдэг болоожо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ заагаа.

Американска эзэрхэлгэдэ дайрагдахые хүсэдэггүй, дайнай уршагта ябуулгануудта болон яаралтайгаар зэбсэгжэхэ ябадалда татан оруулагдахые хүсэдэггүй оронуудай тоо улам бүри олон болоожол байна. Тэдэнэр Холбоото Штадуудай байгуулдаг сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахаһаа арсана, социалистическэ оронуудтай зэргэ оршон байха политика, нейтралитедэй политика бэелүүлнэ. Мүн бүлэглэлнүүдтэ татан оруулагдаад байһан оронуудайшье дунда эб найрамдалые болон нейтральна байлгые хүсэхэ ябадалай ургажа байһаниинь ажаглагдадаг болоо гэжэ Чэнь И хэлээ.

Эб найрамдалые аршалан хамгаалха ба дайн сэрэгые уридшалан зайсуулха арга боломжонуудай бүри ехэ болоожо байһаниинь сохомтой гэжэ Чэнь И хэлээ. США-гэй эзэрхэг түримхэй этэгээдүүд өөһэдынгөө түсэбүүдые һайн дураараа ямаршье ушарта орхихогүй гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, эб найрамдалай дайсадай хорото һанаашалгануудай хойноһоо һэргэг хёрхоор ажаглажа, мүн бүгэдэниитын эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилгоор бүри ехэ хүсэлэл оролдолго гаргажа байха шухала гэжэ Чэнь И заагаа.

Хоёр ороной — Хитадай ба Советскэ Союзай агууехэ холбоо барисаан Алас Дурна зүгтэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые аршалан хамгаалха бата бэхи найдабари болонхой. Хитад хадаа Советскэ Союзтай болон социалистическэ бүхы оронуудтай хэтэ мүнхын, ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаа байгуулаа. Энэ хани барисаае таһалдуулхые оролдодог империалистнуудай ямаршье хорото һанаашалганууд сохом буруу һүрэхэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Олониитын ондо ондоо байгуулалтатай оронууд энхэ тайбанаар зэргэ оршон байжа шадаха, шадаха ёһотойшье гэжэ Хитад батаар найдана. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха табан гол ёһон Хитадта саг зуурын удхашанартай, бэедээ таарууллһан тактика бэшэ, харин гадаадынь политикын гол хараа шэглэл болоно гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Миллиард үлүүтэй хүн зонтой 28 гүрэнтэй Хитад дипломатическа харилсаа тогтоогоод байна, бүри олон гүрэнүүд болон арадуудтай экономическа ба культурна холбоо барисаа байгууланхай гэжэ Чэнь И тэмдэглээ. Уласхоорондын хэрэгүүдтэ Хитадые хабаадалсуулхагүй гэжэ бодото баримтануудые хэрэгсээнгүйгөөр һэдэдэг гүрэнүүд бии. Гэбэшье, иимэ хараа бодол үдэр ерэхэ тудам эдэ гүрэнүүд дотор, мүн тэдэнэй газаа тээшье эсэргүүсэлгэ улам ехээр үдхэжэ, тэдэниие өөһэдыень гансаарданги байдалда табижа болохо байна гэжэ нүхэр Чэнь И саашань хэлээ. «Хоёр Хитад» бии юм гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые, Хитадай газар бологшо Тайвань бэеэ даанхай гүрэн гээшэ гэжэ харуулхые зарим гүрэнүүдэй оролдодог тухай зааха зуураа, тэдэнэр Хитадай сүлөөтэ эрхые эбдэхэ, тэрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха зорилготой юм гэжэ Чэнь И заагаа. Эдэ һэдэлгэнүүдынь Хитад арадай зүгһөө шанга сохилто абана, тэдэнэй урдаа табидаг зорилгонууд ямаршье ушарта бэелүүлэгдэжэ шадахагүй гэжэ Чэнь И хэлээ.

Хитад хадаа бүхы оронуудтай илгадгүй, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудтай энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхые хүсэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Корейдэхи дайн байлдаае зогсоохо, мүн Индо-Хитадта эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ Хитадай оруулһан туһа нэмэри тухай хэлэхэ зуураа, Тайвань шадар болодог хитад-американска арсалдаае эбэй ёһоор гуримшуулхын тулада Хитадай ба США-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө зарлаха тухай тодорхой дурадхалнуудые Хитад мүн лэ оруулһан байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Тайваниие Холбоото Штадуудай булимтаран абаад байһаниие бүхы дэлхэйн бүри олон оронууд ба арадууд буруушаадаг болоожо байна гээд Чэнь И хэлээ. Хитадай хүсэ шадалай ургаха тудам Тайваниие амгалан ёһоор сүлөөлхэ арга боломжо бүри ехэ болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Тайваниие сүлөөлэлгэдэнь Хитад арадта һаад ушаруулхын аргагүй, ямар арга хэрэглэгдэхэ байһанһаа дулдыдангүйгөөр Тайвань сүлөөлэгдэхэ гэжэ Чэнь И мэдүүлээ.

Удаань химическэ промышленностиин министерствын проект зохёодог бюрогой начальник Тан Дихуа съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, капитальна барилгые түсэблэлгэдэ бии байһан дутуунууд тухай заагаа.

Нэгэдэмэл фронтын хүдэлмэриин асуудалнуудые эрхилхэ талаар КПК-гэй ЦК-гэй таһагые даагша Ли Вэй-хань үгэ хэлээ. КПК-гэй VII съездһээ хойшонхи арбан нэгэн жэлэй турша соо Центральна Комитедэй зүб хүтэлбэриин ашаар бүхы национальностьнууд, бүхы демократическа ангинууд, бүхы демократическа партинууд, партийнабэшэ демократическа ажал-ябуулагшад, арадай бүхы организацинууд арадай-демократическа нэгэдэмэл фронтдо батаар жагсаа, демократическа революцида хүсэд илалта, социалистическэ революцида шиидхэхы илалта туйлаа гэжэ тэрэ хэлээ. Нэгэдэмэл фронт хадаа хүдэлмэришэд ба таряашадай холбоо барисаанда үндэһэлдэг үргэн ехэ холбоо барисаан болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ заагаа.

Нэгэдэмэл фронт хадаа ангиин тэмсэлэй зэбсэг, тэрэ тэмсэлэй тусхай формо болоно гэжэ онсо тэмдэглэхэ зуураа, нэгэдэмэл фронтын болон ангиин тэмсэлэй асуудалнуудаар гарадаг элдэб түхэлэй оппортунистическэ хараа бодолнуудые Ли Вэй-хань шүүмжэлээ. Хитадай Коммунистическэ парти хадаа революциин тала руу национальна буржуазие эдэбхитэйгээр татан оруулха политикые, нягта жагсаалай ба тэмсэлэй политикые, тэмсэл хэжэ нягта жагсаалтай болохо политикые шууд сэхээр бэелүүлжэ, энэ талаар табигдажа байһан зорилгые зүбөөр шиидхээ гэжэ үгэ хэлэгшэ заагаа.

Национальна үсөөнхидые зонхилон толгойлогшодой, шажан эрхилэгшэдэй ба хилын саана байдаг хитадуудай түлөөлэгшэдтэй ябуулагдаха хүдэлмэри тухай саашань хэлэхэ зуураа, партиин VIII съездһээ хойшо арадай-демократическа нэгэдэмэл фронтын хүдэлмэри шэнэ, бүри ехэ далайсатайгаар ябуулагдаха бээ гэжэ найдажа байһанаа үгынгөө түгэсхэлдэ Ли Вэй-хань элишэлэн мэдүүлээ.

Коммунистнуудай теоретическэ һуралсалай асуудалнууд тухай КПК-гэй ЦК-гэй пропагандын таһагай хүдэлмэрилэгшэ Сюй Лицюнь хэлээ.

Удаань КПК-гэй ЦК-гэй пропагандын таһагые даагшын орлогшо Чжоу Ян үгэ хэлэхэдээ, Хитадта социалистическэ революциин илалтаһаа уламжалан обществын культурна ажабайдалда угаа ехэ хубилалта болоо. Литература болон искусство ехээр хүгжөө. Литература болон искусствын олониитын шэнжэ шанартай байһан ушар, тэдэнэй бодотоороо демократическа болоожо байһые гэршэлнэ гэжэ заагаа.

«Бүхы эрдэмтэд үрдилдэн мүрысэжэ байг лэ, бүхы оюун бодолынь һалбараг лэ» гэһэн уряа партиин ЦК табяа. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, литературно-уранһайханай зохёолой ба научно-шэнжэлгын хүдэлмэриин талаар сүлөөтэйгөөр мүрысэхэ, культурын болон искусствын хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй өөһэдынгөө оюун бэлигые ба шадабариие хүсэдөөр дэлбэлэн гаргаха ябадал урмашуулха, хамтынгаа оролдолгоор шэнэ социалистическэ культура байгуулха ябадал болоно гэжэ Чжоу Ян хэлээ.

Хитадай культурын болон литературын ажал-ябуулагшад энэ зүб хараа бодолые ехээр һайшааха зуураа, иимэ хараа бодол табиха шухала байгаа, хаһа саг соогоо табигдаа гэжэ тоолоно гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Социалистическэ революци зохёохы ажал али бүхы талаһаань үргэнөөр эрхилхэ зам нээжэ үгөө. Гэбэшье, литература болон искусствын хэрэгтэ хооһон номнол болон зонһоо таһарха ябадал, тэрэшэлэн хүдэлмэридөө һэбхеэр, хайша хэрэгээр хандаха ябадал уранзохёолшодой болон искусствын ажал-ябуулагшадай оюун бодолоо хүсэдөөр хэрэглэн зохёоходонь горьтой һаад ушаруулдаг байгаа гэжэ Чжоу Ян саашань хэлээ.

Хитадай литература болон искусство коммунизмын үзэл сурталаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэндэ шэнэ үеын уранһайханай үндэр дээдэ мэдэрэлые болон уранһайханай үзэл бодол түрүүлхэ ёһотой гэжэ Чжоу Ян хэлээ.

Социалистическэ реализм хадаа дэлхэйн искусствын хүгжэлтэдэ шэнэ шэглэл, зохёолгын эгээн түрүү арга метод болоно. Гэхэ зуураа, социалистическэ реализмые хубилашагүй хооһон номнол гэжэ тооложо болохогүй. Ажабайдалые харуулжа шадахаар аад, элдэб шэнжэтэй түхэл янзанууд болон шэглэлнүүд литература болон искусствода байха ёһотой гэжэ Чжоу Ян хэлээ. Имагтал литературно-уранһайханай зохёолнуудай бүхы түхэл янзанууд ба шэглэлнүүдэй хоорондо болодог мүрысөөнэй үедэ социалистическэ литература болон искусство эгээн лэ ехэ хүсэтэйгээр, эгээн лэ һайнаар хүгжэжэ шадаха байна гэжэ Чжоу Ян хэлээ.

Литература болон искусствын талаар партийна хүтэлбэриин шухала байһые үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээд, партийна хүтэлбэри хамагай түрүүндэ ямар үүргэтэйб гэхэдэ, тэрэ хадаа гүрэнэйнгөө ба арадайнгаа үмэнэхи уялгануудые ойлгоходонь литературын болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалдаг, мүн олониитэтэй холбоо барисаатай байлгадань, арадтаа туһалха хараа бодол батаар баримталгадань, түрүү үзэл сурталые, марксистско-ленинскэ һургаалые шудалха, мүн литературын ба искусствын талаар арадта харша, антисоциалистическэ бүхы һанал бодолнуудтай тэмсэхэ ябадалдань туһалдаг байна гэжэ Чжоу Ян заагаа.

Удаань Синьцзян-уйгурска автономно районой партийна комитедэй секретарь Сайфуддинда үгэ үгтөө. Синьцзяндахи экономическа ба культурна байгуулалтын амжалтанууд тухай, национальна кадрнуудые бэлэдхэлгын туйлалтанууд тухай тэрэ хөөрэжэ үгөө.

Хитадай уранзохёолшодой уялганууд тухай уранзохёолшо Чжао Шули хэлээ. Уранзохёолшод зохёолнуудайнгаа темые арадай ажабайдалһаа абаха, олониитын шухала интересүүдтэ таарахаар, олониитэдэ ойлгосотой, уранһайханайнгаа талаар удха түгэлдэр зохёолнуудые бэшэхэ зэргэтэй гэжэ тэрэ хэлээ.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй зургаадахи канцеляриин начальник Ван Шоу-дао, Техникын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Хуан Цзин, түрүүшын автомобильна заводой директор Жао Бинь, Цзянсу провинциин партийна комитедэй секретарь Лю Шунь-юань гэгшэд үгэ хэлээ.

Румынска Арадай Республика. Хунедоартахи хара металлургиин комбинат. Румыни доторхи эгээн томо 7-дохи домна энда һаяшагай металл угажа эхилээ. 1938 ондо Румыниин бүхы металлургическа промышленностиин үгэжэ байһанда орходоо 1,5 дахин ехэ шарэм энэ домна үгэжэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: долоодохи домна.

Румынска хэблэлэй «Аджерпресс» агентствын фото.

Непалай премьер-министр Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, сентябриин 26. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын правительствын уряалаар Непалай премьер-министр Танка Прасад Ачария мүнөөдэр Пекиндэ ерэбэ. Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай, арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор, КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшонор, министрнүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн Пекинэй ажалшадай түлөөлэгшэд Непалай премьер-министрые, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые Пекинэй аэродром дээрэ угтаа.

Премьер-министр Ачария аэродром дээрэ мэдүүлгэ хээ. Тиихэдээ, Непал бүхы оронуудтай хани барисаатайгаар ба эбтэйгээр ажаһуухые хүсэнэ, Хитадтай экономическа болон культурна харилсаа холбоо хүгжөөхые эрмэлзэнэ гэжэ тэрэ заагаа.

Непалай премьер-министрын Пекиндэ ерэһэн тушаа хитадай центральна газетэнүүд статьянуудые бэшээ. Тиихэдээ, энэ айншалга Хитад Непал хоёрой хоорондо хани ёһоной холбоо барисаа хүгжөөлгын шэнэ шатын эхин болоно гэжэ газетэнүүд тоолоно.

Словацка Наукануудай академиин обсерваториие барилга

ПРАГА сентябриин 25. (ТАСС). Ломницодо — Татрын үндэр хадата газарнуудай нэгэндэ — Словацка Наукануудай академиин обсерватори баригдажа байна. Тус обсерватори космическа туяануудые шэнжэлхэ, мүн тэрэшэлэн астрофизикын болон наранай радиациин талаар шэнжэлгэнүүдые хэхэ тон шэнэ түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудаар хангагдаха байна.

Обсерваториин дэргэдэ тэрэшэлэн метеорологическа станци түхеэрэгдэхэ юм. Тус обсерватори түхэреэн жэл соо научна хүдэлмэри хэжэ болохо хараатайгаар баригдажа байна.

Польшын сеймын һунгалта һаяшагаар болохонь

ВАРШАВА, сентябриин 25. (ТАСС). Сеймын һунгалтые декабриин 16-да үнгэргэхэ тухай Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй шиидхэбэриие газетэнүүд мүнөөдэр толилоо.

Советскэ Армиин дуунай ба хатарай Улаан тугта ансамбль Белградта ерэбэ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Советскэ Армиин дуунай ба хатарай Улаан тугта, А. В. Александровой нэрэмжэтэ ансамбль сентябриин 25-да Белградта ерээ.

Ансамбль Югославида хэдэн концерт харуулха юм. Түрүүшынь концерт сентябриин 27-до Белградта болоо.

Испанида американска сэрэгэй үшөө нэгэ база баригдана

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ США-гэй авиациин министр Дональд Куорлс гэгшэ Сарагосдо баригдажа байһан американска агаарай-сэрэгэй базые шалгажа байна. Американска шэнэ базые барилга жэл хахад болоод дүүрэхэ гэжэ газетэ бэшэнэ. Тэрэнэй сэнгынь 32 миллион доллар гэжэ тоологдоно.

Полицейскэ хэһээлтын болобошье, Германи компарти тэмсэлээ үргэлжэлүүлнэ

БЕРЛИН сентябриин 24. (ТАСС). Баруун Германиин бүхы нютагуудаар Германиин Коммунистическэ партида эсэргүү полицейскэ хэһээлтэнүүд үргэлжэлүүлэгдэнэ. «Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хойто Рейн-Вестфалия гэжэ нютагта компартиин гэшүүдые полицида дуудажа асараад, түрмэдэ хаахаар заналта хэжэ, хургадайнгаа хэб барлаха, ямараар бэшэдэгээ харуулан бэшэхэ гэжэ эринэ. Мүн тиимэ мэдээсэлнүүд Гамбургһаа, Шлезвиг-Гольштейн болон Доодо Саксони гэжэ газар нютагуудай городуудһаа абтана.

КПГ-дэ эсэргүү полицейскэ хэһээлтые германска хоёр гүрэнүүдэй түрүү хүнүүд ехээр буруушаана. ФРГ-эй политическэ ажал ябуулагшадай болон бундестагай депутадуудай нэрэ дээрэ Германиин бүхы заха хизаарнуудһаа олон тоото бэшэгүүд болон телеграммануд ерэжэ үргэлжэлһөөр. Баруун Германи дотор антикоммунистическэ хэһээлтые болюулха тухай эрилтэнүүд тус бэшэгүүд болон телеграммануд соо табигдана. Һаяхан Шлезвиг-Гольш[...]тейн гэжэ нютагай ланд[...] СДП-гэй фракциин түрүү[...] бер гэгшэ тус нютагай дото[...] гүүдэй министерстводэ бо[...] дын управлениин асуудал[...] лаар ландтагай комисси[...] стнуудые мүрдэлгые буру[...] мэдүүлээ. Хургадайнгаа [...] абхуулха тухай компарти[...] тэ захиржа, прокуратур[...] конституциие сахиха тал[...] най абаһан хэмжээ-ябу[...] федеральна конституции[...] ябадал мүн гэжэ пресс-[...] дээрэ Кебер хэлээ.

Демократическа хэблэл[...] сэһэнэй ёһоор, ФРГ-эй ол[...] дуудта коммунистическэ [...] нюусаар гаража үргэ[...] нюуса листовконууд бии б[...] густ соо хоригдоһон «[...] Фолькисцейтунг» гэжэ га[...] бургда дахяад гаража б[...] тограф дээрэ хэблэгдэһэн [...] тын хэдэн зуун хэһэг горо[...] мэришэдэй дунда тараагда[...]

США өөрынгөө сэрэгэй базануудые олон болгоно

ПАРИЖ, сентябриин 25. (ТАСС). Парижска газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор Мадридта болоһон пресс-конференци дээрэ США-гэй авиациин министр Куорлс иигэжэ мэдүүлээ. Испанида американска далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй базануудые барихын тулада США 250 миллион доллар гаргашалха байна. США хадаа Мароккодохи[...] гээ базануудые болон а[...] дые үлөөхэ байна гэжэ[...] соогоо эрилтэ хээд, энэ асу[...] рикanска ба Мароккын [...] ствонуудай түлөөлэгшэдэй [...] һаяар зүбшэн хэлсэгдэхэ [...] мэдээсээ.

Пианистнуудай уласхоорондын Ференц Листын нэрэ[мжэтэ] конкурсдо илагшадые шагналга

БУДАПЕШТ, сентябриин 24. (ТАСС). Пианистнуудай уласхоорондын Ференц Листын нэрэмжэтэ конкурсдо илагшадта шангуудые, медальнууд болон дипломуудые баяр ёһололой оршон байдалда барюулга мүнөөдэр эндэ болоо.

Конкурсын дүнгүүдые соносхоһоной һүүлээр Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби илагшадта шангуудые барюулаа.

30 мянган форинтын нэгэдэхи шангые советскэ пианист Л. Власенко абаа. 20 мянган форинтын хоёрдохи шангые М. Бехер (Венгри) абаһан ба 10 мянган форинтын гурбадахи шангые — Л. Берман (СССР) болон Лю Ши-кун (Хитадай Арадай Республика) байна.

Гол шангаһаа гадна, Л[...] болон Лю Ши-кун гэгшэ[...] шангуудые абаа гэбэл: Л[...] Листын 9-дэхи рапсоди[...] наадаһанайнгаа түлөө, Лю[...] 6-дахи рапсодиие һайнаар[...] найнгаа түлөө абаа.

Ю. Айрапетян (СССР), [...] (Франци), А. Диков ([...]) В. Васильев (СССР) [...] шангуудые абаһан байна. [...] түгэсхэлэй турта бүхы хаб[...] Листын медальнууд боло[...] муудаар шагнагдаа.

Түгэсхэлдэнь конкурсдо[...] дай концерт болоо.

Советскэ шатаршадай команда дэлхэйн чемпион боло[бо]

Шатарай XII олимпиадын дүнгүүд

Шатарай XII олимпиада дээрэ хойшолуулагдаһан партинуудые үргэлжэлүүлэн наадалга сентябриин 25-най үдэр болоо. Тиигээд шатарай олимпиада дүүрэһэн байна. 31 очко абаһан советскэ команда дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэтэй болоо.

Хоёрдохи һуурие Югославиин, гурбадахи һуурие Венгриин, дүрбэдэхи һуурие Аргентинын, табадахи һуурие Германиин Федеративна Республикын, зургаадахи һуурие Болгариин, долоодохи һуурие Чехословакиин, наймадахи — Англиин, юһэдэхи — Швейцариин, арбадахи — Даниин, арба нэгэдэхи — Румыниин, арбан хоёрдо[хи] [...] раилиин шатаршад эзэлээ.

Удаадахи һууринуудыень [...] Исландиин, Швециин, [...] Финляндиин, Колумбиин, [...] диин, Германска Демо[кратическа] Республикын, Франциин, Польшын, Норвегиин, Ф[...] Саарай, Индиин, Иранай, [...] Рикын, Монгол Арадай [Республи]кын, Шотландиин, Грециин[...] диин болон Люксембургын [...]шад эзэлһэн байна.

Редактор Д. Л. ЛОБ[...]

Аюулгүйн Соведтэ Египет хандаба

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Египедһээ ООН-эй дэргэдэ байдаг делегаци Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ сентябриин 24-дэ бэшэгээр хандаа. Зарим гүрэнүүдэй, илангаяа Франциин ба Англиин зүгһөө уласхоорондын эб найрамдалда болон аюулгүй байдалда түбэгтэй ябуулгануудай хэгдэжэ ба ООН-эй Уставай горьтойгоор эбдэгдэжэ байһан тухай асуудал хаража үзэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседаниие түргэнөөр зарлахыень тэрэ бэшэг соогоо гуйһан байна.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00877. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. [...]